

T.C.

MALTEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANA BİLİM DALI

**GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE VE
EKONOMİLERDE YENİLİKÇİLİK VE
GİRİŞİMCİLİK: TÜRKİYE-ARJANTİN
KARŞILAŞTIRMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İPEK ÇOLAK

151137104

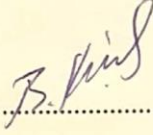
Danışman Öğretim Üyesi:

Yrd. Doç. Dr. Burak Küçük

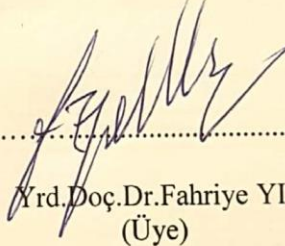
İstanbul, Mayıs 2017

T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

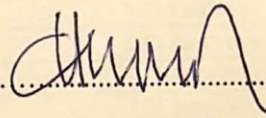
17.07.2017 tarihinde tezinin savunmasını yapan İpek ÇOLAK'a ait "Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Ekonomilerde Yenilikçilik ve Girişimcilik: Türkiye-Arjantin Karşılaştırması" başlıklı çalışma, Jürimiz Tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İşletme Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi Olarak ~~Oy Birliği~~ Oy Çokluğuyla Kabul Edilmiştir.

Yrd.Doç.Dr.Burak KÜÇÜK
(Başkan)- Danışman

Yrd.Doç.Dr.Fahriye YILDIZ
(Üye)

Yrd.Doç.Dr. Hamit VANLI
(Üye)

ŞEKİL ONAY SAYFASI

21/08/2017

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,	
Aşağıda bilgileri bulunan lisansüstü öğrencinin tezi şekil yönünden tarafıma incelenmiş ve Enstitüye teslim edilmesi uygun bulunmuştur.	
Anabilim Dalı Başkanı Adı-Soyadı İmza	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
ADI SOYADI	İpek Çolak
ÖĞRENCİ NUMARASI	151137104
ANABİLİM DALI	İşletme
PROGRAMI	YÜKSEK LİSANS
DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Burak Küçük
TEZ BAŞLIĞI	Gelişmekte olan ülkelerde ve ekonomilerde yenilikçilik ve girişimcilik : Türkiye-Arjantin Karşılaştırması
SAVUNMA TARİHİ	17/07/2017
e-posta	science-2008@hotmail.com

İç Kapak	☐ Var ☐ Yok
Tez Onay Sayfası	☐ Var ☐ Yok
Yemin	☐ Var ☐ Yok
Özet (Türkçe Başlık-Türkçe Özet/İngilizce Başlık-İngilizce Özet)	☐ Var ☐ Yok
İntihal Raporu	☐ Var ☐ Yok
Önsöz	☐ Var ☐ Yok
İçindekiler	☐ Var ☐ Yok
Kısaltmalar Listesi	☐ Var ☐ Yok
Tablolar Listesi (varsa)	☐ Tablo yok ☐ Uygundur ☐ Uygun Değildir
Şekiller Listesi (varsa)	☐ Şekil yok ☐ Uygundur ☐ Uygun Değildir
Ekler Listesi (varsa)	☐ Ek yok ☐ Uygundur ☐ Uygun Değildir
Sayfa Genişliği	☐ Uygundur ☐ Uygun Değildir
Yazı Tipi	☐ Uygundur ☐ Uygun Değildir
Referans Kullanımı	☐ Uygundur ☐ Uygun Değildir
Kaynakça	☐ Uygundur ☐ Uygun Değildir

Özgeçmiş	☐ Var ☐ Yok
----------	---

YEMİN METNİ

17/07/2017

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum "Gelişmekte olan ülkelerde ve ekonomilerde girişimcilik ve yenilikçilik:Türkiye -Arjantin karşılaştırılması " adlı çalışmanın, proje safhasından sonuçlanmasına kadar olan bütün süreçlerinde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın tarafımda yazıldığını ve yararlandığım bütün eserlerin "Kaynakça"da gösterilenlerden oluştuğunu, "Kaynakça"da yer alan bu eserlerden metin içinde atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım.

151137104
İpek Çolak
İmza

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE VE EKONOMİLERDE YENİLİKÇİLİK VE GİRİŞİMCİLİK: TÜRKİYE-ARJANTİN KARŞILAŞTIRMASI

ÖZET

Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik büyüklükleri ve sistemde aldıkları rol itibarıyla, küresel sistemde olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkisi olmayan ülkelerdir.

Yenilik genel anlamda, yeni ürün, hizmet ve üretim süreçleri oluşturma olarak açıklanabilmektedir. Yenilik hem günümüzdeki ulusal ekonomilerde hem de firmalar açısından vazgeçilmez bir dinamizm kaynağına dönüşmüştür. Girişimcilik, girişimcilerin yeni iş planlama, kurma ve varlık yaratma işlevlerini açıklayan bir süreçtir. Girişimcilik, aynı zamanda yenilikçiliktir. Bir ülkedeki girişimci sayısının artışı, iktisadi gelişme ve sosyal refah anlamına gelmektedir.

Bu çalışmada, literatür taraması ile gelişmekte olan ülke ve ekonomilerde yenilikçilik ve girişimcilik kavramlarını detaylı biçimde ele almak ve gelişmekte olan ülkelere “Türkiye ve Arjantin Karşılaştırması” uygulaması yaparak aynı zamanda “Türkiye ve Arjantin’de 2008-2017 yılları arasında yapılan yasal düzenleme ve yeniliklerin girişimcilik üzerinde etkisi var mıdır?” sorusuna yanıt aramak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gelişen Ülkeler, Yenilikçilik, Girişimcilik

INNOVATION AND ENTREPRENEURSHIP IN DEVELOPING COUNTRIES AND ECONOMIES: TURKEY AND ARGENTINA COMPARISON

ABSTRACT

Developing countries, in terms of their economic size and role in the system, do not have any positive or negative influence on the global system. Innovation can be explained in general terms as the creation of new products, services and production processes. Innovation has become an indispensable source of dynamism both in today's national economies and companies. Entrepreneurship is a process that explains entrepreneurs' new job planning, set up a business and asset creation functions. At the same time, entrepreneurship is innovation. The increasing of the number of entrepreneurs in a country means that the country has economic development and social prosperity.

The aim of this study is to investigate the concepts of innovation and entrepreneurship in developing countries and economies using by literature method. "Turkey and the Argentine Comparison" has been handled as an application sample. At the same time, "Legal arrangements and innovations made between Turkey and Argentina between 2008-2017, Is there any effect on entrepreneurship? "

Key Words: Developing countries, innovation, Entrepreneurship

JRKUND

Jrkund Analysis Result

Analysed Document: İpek ÇOLAK Düzeltilmiş Tez (4).docx (D30148984)
Submitted: 2017-08-17 09:11:00
Submitted By: burakkucuk@maltepe.edu.tr
Significance: 3 %

Sources included in the report:

ara2.docx (D26364491)
<http://docplayer.biz.tr/16341315-İsfikri-bulma-yontemleri-uzerinde-kisiligin-ve-karar-verme-tarzlarinin-İkisi-İsparta-ve-burdur-İllerindeki-girisimciler-uzerinde-bir-arastirma.html>
<http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423938774.pdf>
<http://akademikperspektif.com/2014/05/01/İktisat-tarihi-ve-turkiyede-uygulanan-ekonomik-sistemler/>
<http://utikad.org.tr/db/files/TUSIAD%20Bölgesel%20İnovasyon%20Merkezleri.pdf>
<http://www.mfa.gov.tr/arjantin-ekonomisi.tr.mfa>
<http://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/icerik-vizyon-2023>

Instances where selected sources appear:

5

Uygundur

Yrd. Doç. Dr. Burak Küçük
B. Küçük

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında gelişmekte olan ülkelerde ve ekonomilerde yenilikçilik ve girişimcilik kavramlarını incelemek amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde desteklerini sunan Sayın Yrd. Doç. Dr. Burak KÜÇÜK ve Sayın Yrd. Doç. Dr. İhsan GÜLAY hocalarıma katkılarından dolayı en içten teşekkürlerimi ve saygılarımı arz ederim.

15.05.2017

İpek ÇOLAK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
TABLOLAR LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
1. GİRİŞ	1
1.1. Gelişmekte Olan Ülkeler ve Ekonomiler	2
1.2. Gelişme Sorunu, Doğuşu ve Evrimi.....	2
1.4. Ekonomik Büyüme Teorileri.....	6
1.4.1 Klasik İktisatçılara Göre Ekonomik Büyüme	6
1.4.2. Neoklasik Büyüme Modeli (Solow Modeli)	7
1.5. Ekonomik Kalkınma Teorileri.....	8
1.5.1 Doğrusal Aşamalar Teorileri.....	8
1.5.2 Rostow Modeli	9
1.4.3 Harrod-Domar Modeli	10
2. YENİLİKÇİLİK KAVRAMI.....	11
2.1. Yenilikçilik Kavramı ve Tanımı	11

2.2. Yenilikçiliğin Türleri	14
2.2.1 Ürün Yeniliği	14
2.2.2 Süreç Yeniliği.....	15
2.3. Yenilikçilik Süreci	16
2.4. Yenilikçiliğin Önemi	18
2.5. Yenilikçilik Teorileri.....	20
2.5.1 Klasik Yaklaşım	20
2.5.2 Neo Klasik Yaklaşım	21
2.5.3 Schumpeteryan Yaklaşım	23
2.5.4 Evrimci (Neo-Schumpeteryan) Yaklaşım	23
2.5.5 İçsel Büyüme Yaklaşımı	24
3. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI	25
3.1. Girişimcilik Kavramı ve Tanımı.....	25
3.2. Girişimcilik Süreci	27
3.3. Girişimciliğin Önemi.....	29
3.4. Girişimcilik Teorileri	31
3.4.1 Fizyokratlara Göre Girişimcilik Teorisi.....	31
3.4.1.1 Richard Cantillon	31
3.4.1.2 François Quesney	32
3.4.1.3 Jacques Turgot	32
3.4.1.4 Nicolas Baudeau.....	32
3.4.2 Klasik Yaklaşım Göre Girişimcilik.....	33
3.4.2.1 Adam Smith	33
3.4.2.2 Jean Baptiste Say.....	33
3.4.2.3 Jeremy Bentham.....	34
3.4.3 Neoklasik Yaklaşım Göre Girişimcilik	35
3.4.3.1 Leon Walras	35
3.4.3.2 Alfred Marshall	35
3.4.3.3 Von Thünen.....	35
3.4.4 Schumpeteryan Girişimcilik Teorisi	36

3.5. Girişimciliği Belirleyen Unsurlar	36
3.5.1 Bireysel Yaklaşım	36
3.5.2 Çevresel Yaklaşım	37
3.5.3 Firma Yaklaşımı.....	37
3.6. Girişimciliği Etkileyen Unsurlar.....	38
3.6.1 Kültür ve Eğitim.....	38
3.6.2 Aile ve Sosyal Çevre.....	38
3.6.3 Psikolojik Unsurlar	40
3.6.4 Yasal, Politik ve İdari Unsurlar.....	40
3.6.5 Ekonomik Çevre.....	41
4. GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE VE EKONOMİLERDE YENİLİKÇİLİK VE GİRİŞİMCİLİK: TÜRKİYE-ARJANTİN KARŞILAŞTIRMASI	42
4.1. Türkiye Ekonomisine Genel Bakış	42
4.1.1. Türkiye’de Bilim ve Teknoloji Politikaları.....	48
4.1.2. Türkiye’de Ulusal Yenilikçilik ve Girişimcilik Politikaları.....	50
4.2. Arjantin Ekonomisine Genel Bakış	53
4.2.1. Arjantin’de Ekonomi Politikaları.....	56
4.2.4. Arjantin’de Bilim ve Teknoloji Politikaları	58
4.2.5. Arjantin’de Ulusal Yenilikçilik ve Girişimcilik Politikaları.....	59
4.3. Türkiye-Arjantin Karşılaştırması	61
4.3.1. Türkiye-Arjantin Temel Ekonomik Veriler	61
4.3.2. Türkiye ve Arjantin’de Girişimciliğe Dair Yapılan Düzenlemeler.....	62
5. SONUÇ.....	68
KAYNAKÇA	73

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AR-GE: Araştırma ve Geliştirme

CONICET: Arjantin Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Konseyi

EMPRETECNO: Arjantin Teknolojik Girişim Programı

FONSARSEC: Arjantin Ulusal Stratejik Sektörlere Yönelik Fonlar

FONSOFT: Arjantin Yazılım Endüstrisine Yönelik Fonlar

GSMH: Gayri Safi Milli Hasıla

GSYH: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

IFC: International Finance Corporation (Uluslararası Finans Kuruluşu)

KİT: Kamu İktisadi Teşebbüsü

KOBİ: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

OECD: Organisation For Economic Co-Operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü)

RAICES: Arjantin Tersine Beyin Göçü Programı

TTGV: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Girişimcilik Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	26
Tablo 3.2: Girişimciliğin Öneminin Ortaya Çıktığı Bazı Noktalar.....	30
Tablo 4.1: Türkiye’de Ekonomik Göstergeler (2012-2017)	51
Tablo 4.2: Arjantin’de Ekonomik Göstergeler (2012-2017)	55
Tablo 4.3: Türkiye-Arjantin Ekonomik Veriler.....	62
Tablo 4.4. Türkiye’deki Girişimciliğe Dair Yasal Düzenlemeler ve Yenilikler.....	64
Tablo 4.5. Arjantin’de Girişimciliğe Dair Yasal Düzenlemeler ve Yenilikler.....	65
Tablo 4.6. Girişimcilik (İş Kurma) Kolaylığı Sıralaması.....	66

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Rostow'un Büyüme Aşamaları.....	9
Şekil 2.1: Yenilik Süreci	16
Şekil 3.1: Girişimsel Motivasyon ve Girişimcilik Süreci Modeli.....	28
Şekil 3.2: Ailenin Girişimcilik Üzerine Etkisi	39

1. GİRİŞ

Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik büyüklükleri ve sistemde aldıkları rol itibariyle, küresel sistemde olumlu veya olumsuz herhangi bir etkisi olmayan ülkelerdir. Ekonomik anlamda bu ülkelerin en büyük sorunları enflasyon, hayat pahalılığı ve işsizliktir. Bu ekonomilerde istihdamın büyük bir kısmı tarım sektörü üzerinden sağlanmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler, küresel ekonominin yüzde yirmisini oluşturmakta ve dünya nüfusunun yüzde seksenine sahip olma özelliği taşımaktadır.

Orta ve Doğu Avrupa, Rusya, Çin, Hindistan, Brezilya, Meksika, Arjantin, Latin Amerika ve Karayipler, Ortadoğu ve Kuzey Afrika, Türkiye geliştirmekte olan ülkeler olarak adlandırılmaktadır.

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve Avrupa Komisyonu tarafından yenilikçilik tanımını; iş pratiğinde, işyeri organizasyonu ya da dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş mal ve hizmetlerin veya sürecin, yeni bir pazarlama yönetiminin veya yeni bir örgütsel yöntemin pratiğe dökülmesi şeklinde yapmaktadır. Yenilikçilik veya diğer adıyla inovasyon kalkınmanın itici gücü olarak açıklanmıştır.

Girişimcilik, girişimcilerin yeni iş planlama, kurma ve varlık yaratma işlevlerini açıklayan bir süreçtir. Yeni işletmelerin yaratılması iktisadi büyüme, istihdam ve inovasyon üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Bu çalışmada literatür taraması ile birinci bölümde geliştirmekte olan ülkeler ve ekonomileri ve yaklaşımları kavramsal açılarından incelenecektir. Çalışmanın ikinci bölümünde yenilikçilik kavramı ve yaklaşımlar, üçüncü bölümünde ise girişimcilik kavramı ve yaklaşımlar açıklanacaktır. Çalışmanın dördüncü ve son bölümünde ise geliştirmekte olan ülkelere "Türkiye ve Arjantin Karşılaştırması" uygulaması

yaparak aynı zamanda “Türkiye ve Arjantin’de 2008-2017 yılları arasında yapılan yasal düzenleme ve yeniliklerin girişimcilik üzerinde etkisi var mıdır?” sorusuna yanıt aranacaktır.

1.1. Gelişmekte Olan Ülkeler ve Ekonomiler

Gelişmekte olan piyasalar ve ekonomiler terimi, ilk kez 1981 senesinde Dünya Bankası’nın üye kuruluşu olan International Finance Corporation (IFC) çalışanı olan Antonia W. Van Agtmael tarafından yabancı finans kuruluşlarının orta ölçekli piyasaları ayırt etmek için kullanılmıştır. Son yıllarda gelişmekte olan ülkeleri içerecek şekilde anlamı genişletilmiştir (Mimaroglu ve Özgen, 2008).

Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik büyüklükleri ve sistemde aldıkları rol itibariyle, küresel sistemde olumlu veya olumsuz herhangi bir etkisi olmayan ülkelerdir. Bu itibarla gelişmekte olan ülkeler sistemin göz ardı edilebilir veya göz ardı edilen parçalarıdır (Özen, 2004, s. 201).

1.2. Gelişme Sorunu, Doğuşu ve Evrimi

Dünya ekonomisinin yapısı, köklü iktisat kuramının öngörülerine uygun bir şekilde bir yanda teknolojik ve sermaye-yoğun modelinde uzman hale gelmiş olan gelişmiş ülkeler, öte yanda düşük teknolojik ve emek-yoğun modelinde uzman olmuş gelişmekte olan ülkeler olarak ayrıldığı zaman, ikinci grupta yer alan ülkelerin düşük üretim, katma değer ve haliyle düşük gelir düzeyi gibi problemlerle karşılaşmasının temel sebeplerinden en önemlisi üretimin teknolojik yapısından kaynaklanmasıdır. Bu ülkelerde niteliksiz ve ucuz işgücüne dayanan nüfus, eğitim olanaklarından yeterli düzeyde faydalanamamaktadır (Tuncel, 2011, s. 129).

İktisat kuramı, bir taraftan ülkelerin ekonomik etkinliği sağlaması için elinde bulunan kaynaklara göre uzmanlaşmaları gerektiğini savunurken; öte yandan, özellikle 20.

Yüzyılın sonlarından itibaren gittikçe gelişen ve çeşitlenen iktisadi modeller çerçevesinde, teknolojik gelişmenin ülkelerdeki ekonomik büyümeye olan etkisini göstermektedir. Dolayısıyla, dar sermaye birikiminin yanında, teknolojik gelişmelerin yeterli seviyede olmadığı ülkelerde gelir düzeyi düşük olmaktadır. Buna göre, kişi başına düşen gelir düzeyi düşük seviyede olan ülkelerin, teknolojik gelişimi hızlandıracak bir strateji ile bu problemin üstesinden gelmeleri mümkün görülmektedir.

Ekonomik büyüme ile gelişme arasındaki ayırım yapısal olarak değişimin bu süreçte yer alıp almamasına göre yapılmaktadır. Yani ekonomik gelişmeyle büyümeyi birbirinden ayıran temel şey, gelişme sürecinin yapısal değişmeyi içermesi olarak ortaya konmaktadır (Türkay, 2009, s. 43). Ekonomik gelişme bu sebeple, temel olarak düşük üretime hacmine sahip tarım sektörünün ve doğal kaynak temelli sanayilerden yüksek üretim hacmine sahip imalat sanayisine geçişi zorunlu kılan bir yapısal dönüşüm sürecidir (Fegerberg ve Srholec, 2008, s. 9).

Kişi başına düşen gelirim arttırma problemi ekonomik gelişme sorunsalının merkezinde yer almaktadır. İktisadi gelişme, bir ülkenin üretim ve gelir artışı yanında ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık, eğitim, politik gibi alanlarda yaşanan değişim süreci olarak açıklanabilir. Kalkınma ifadesi, ülkede yükselen niceliksel artış ile birlikte, niteliksel değişimi de göstermektedir. Kalkınma ifadesi az gelişmiş ülkelerdeki değişim süreciyle aynı anlama gelmiştir. Kalkınmanın olduğu ülkelerde, maddi refahın artırılması, üretimde kullanılan girdiler ve elde edilen çıktılarının bileşiminin değiştirilmesi gibi süreçleri içerir. Toplumun hayat standardının yükseltmek adına daha etkili ve farklı yöntemlerle üretimde bulunmaya yönelik bir hareket şeklidir (Tuncel, 2011, s. 129).

Ekonomik büyüme tarımsal üretim döneminden imalat sanayine dayanan üretim dönemine geçerken toplumsal yapı ve siyasi sistem olarak da sanayi üretimi ile uyumlu modernleşme sürecini de ele almaktadır. Bu sebeple kişi başına düşen reel üretimde hızlı ve sürekli bir yükselmeye birlikte, toplumun demografik yapısının, ekonomik düzeninin ve teknolojik alt yapısının değişimi de dikkate alınmaktadır. Böyle bir gelir artışı sağlanmadan bir gelişme sürecinden bahsetmek mümkün değildir. Bu sebeple gelişme aslında bir ekonomik büyüme sorunudur. Fakat büyüme ekonomisinin temel sorunu sadece ölçeğin veya gelirin artması meselesi değildir. Yani günümüzdeki gelişmiş ülkeler için söz konusu olmayan bazı önemli problemlerin yanında yapısal değişme gibi araştırma alanlarını da kapsamaktadır. Bu sebepten dolayı kalkınma bir büyüme gelişme meselesi olduğu kadar, belki bundan daha çok bir değişme, şekil değiştirme meselesidir (Tezel, 1989, s.17).

1.3. Gelişmekte Olan Ülkeler ve Ekonomilerin Özellikleri

Orta ve Doğu Avrupa, Rusya, Çin, Hindistan, Brezilya, Meksika, Arjantin, Latin Amerika ve Karayipler, Ortadoğu ve Kuzey Afrika, Türkiye gelişmekte olan ülkeler olarak adlandırılmaktadır (İstanbul Sanayi Odası Araştırma Şubesi, 2013, s. 3).

Gelişmekte olan ülke ayrımına baktığımız zaman ekonomik anlamda gelişmiş ülke değil ekonomik açıdan daha düşük seviyede olan ülkeler görülmektedir. Zengin ve fakir ülkeler ayrımının 1957 yılında OECD tarafından gelişmiş ve gelişmekte olan şeklinde değiştirildiği görülmekte ve mevcut ülkelerin yüzde yetmiş beşi bu grupta yer almaktadır. Bu ülkeleri tanımlamak için kullanılan yaklaşım ne olursa olsun hemen hepsinde ekonomik dengesizlikler, sağlık, eğitim ve gıda maddelerine erişim ve üretim noktasında sıkıntılar söz konusu olmaktadır. Nüfus artış oranındaki düzensizlikler, ekonomide darboğazlar yaşaması ve ekonomik anlamda dışa

bağımlılık durumları bu ülkeler için gelişme sürecinde var olan durumlardır. Sayılan bu sorunlar ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte ekonomik anlamda bu ülkelerin en büyük sorunları enflasyon, hayat pahalılığı ve işsizliktir (Çakar, 2016, s. 25).

Bu ekonomilerde istihdamın büyük bir kısmı tarım sektörü üzerinden sağlanmaktadır. Kişi başına düşen milli gelir düzeyi düşük seviyelerdedir ve bundan dolayı hayat standartları asgari geçim düzeyiyle belirlenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde yaşamsal ihtiyaçlar zorlukla karşılanmakla beraber lüks tüketim veya harcamalardan artan birikimlerin tasarrufu da mümkün olmamaktadır. 1980'li yılların başlarında gelişmekte olan ülkelerin yarısına yakınında önemli dış ödeme sorunları meydana gelmiş ve bunun sebebi olarak da bu ekonomilerin yapısal yönden zayıflıklarının yanı sıra izlenen başarısız iktisat politikalarının olduğu görülmüştür (Öztürk ve Biner, 2008).

Gelişmekte olan ülkelere 1989 yılından başlayan yabancı sermaye girişlerinde kaydedilen artış 1994 yılında da devam etmiştir. Bunun nedeninin bazı sanayileşmiş ülkelerin durgunluğunun yanı sıra bazı sanayileşmiş ülkelerde faiz hadlerindeki yükselme nedeniyle gelişmekte olan ülkelerin izlediği ekonomik politikalar gösterilmektedir. Bu durum, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin etkileşimini göstermektedir. Bir yandan gelişmiş ekonomiler pazar ihtiyaçlarını gelişmekte olan ülkelere sağlarken diğer yandan sermaye birikimini değerlendirecekleri pazarlar da aramaktadır. Bu durum gelişmekte olan ülkelere yatırım anlamını da taşımaktadır ki bu durum, gelişmekte olan ülke açısından nakit akışının kontrol edilemez hale gelmesi şeklinde yorumlanabilmektedir (Karluk, 2013, s. 613).

Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik, sosyal ya da politik istikrarsızlıkla karakterize edilmektedir. Gelişmekte olan ülke ekonomilerinde, piyasa dostu kurumların gelişimini destekleyen hükümet politikalarının uygulandığını ve bu sebeple göreceli olarak yüksek ekonomik gelişme oranları sağlanmaktadır.

Gelişmekte olan ülkeler, küresel ekonominin yüzde yirmisini oluşturmakta ve dünya nüfusunun yüzde seksenine sahip olma özelliği taşımaktadır. Gelişmekte olan ülkeler kategorisindeki ülkeler, dünya ticaret hacminde artan payları, doğrudan yabancı sermaye yatırımı, dünya genelinde sosyalist sistemin çöküşüyle artmakta olan sayıları sebebiyle son yirmi seneden beri artan ilgi ile karşılaşmaktadır.

Gelişmekte olan ülkeler, verimsiz piyasalara sahiptir ve aktif hükümet müdahaleleri oldukça yoğundur. Gelişmekte olan ülkeler, ulaştırma ve telekomünikasyon alanlarında eksiklere sahip olup söz konusu husus iletişim ve ulaşımı firmalar adına daha maliyetli hale getirmektedir (Erkocaoğlu, 2012, s. 41).

1.4. Ekonomik Büyüme Teorileri

Kalkınma, az gelişmiş ülkeler için en büyük hedeftir. Ekonomik büyüme bu hedefin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır fakat hepsini kapsamaz. Çünkü, ekonomik gelişme reel ulusal gelirdeki artış anlamına gelmekteyken, kalkınma sadece ekonomik bir süreç değildir; son aşamada yaşam düzeyini maddi anlamda yükseltmekten daha fazlasını ifade etmektedir.

1.4.1 Klasik İktisatçılara Göre Ekonomik Büyüme

Klasik iktisatçılar, günümüz iktisatçılardan ayrı olarak kalkınmada özellikle toprağın önemini vurgulamışlardır. Smith'in ünlü eseri "Ulusların Zenginliği (1776)", aynı zamanda bir ekonomik büyüme el kitabı olarak düşünülebilir. O dönem koşullarına

bakıldığı zaman toprağın serbest bir mal olduğu görülmekteydi. Sermaye birikimi de henüz ağırlık taşıyan bir süreç pozisyonuna gelmemiştir.

Toprak serbest bir mal olduğunda, nüfus arttıkça insanlar daha geniş topraklar işlemeye başlarlar, yani yeni topraklar tarıma açılır. O dönemlerde yeni yerleşilmeye başlanan Amerika kıtasında durum böyleydi. Avrupa'dan göç eden insanlarla nüfus artınca, tarıma açılan topraklarda sürekli genişletiliyordu. Klasikler iktisatçılar, ekonomik sınıflar arasında da çıkar çatışması olduğu görüşünü savunmaktadır. Nüfustaki artış, toprak oranının azalmasına ve dolayısıyla kişi başına düşük gelire sebep olmaktadır (Seyidoğlu, 2011, ss. 889-890).

Sanayi devrimiyle beraber, toplumlar makineli üretime geçmiş ve üretim hız kazanmıştır. Makinelerin bir araya getirilerek kurulan fabrikalar, çok sayıda işçiyi aynı yerde bir araya getirmiş, buharlı gemiler dünyanın uzak diyarlarına ulaşımı kolaylaştırmış, demir ve çelik üretimi de sağlam ve hızlı lokomotiflerin yapımına imkân sağlamıştır. 20. Yüzyıla girildiğinde ise telefon, otomobil, elektrik santralleri, hava ulaşımı gibi alanlarda büyük yeni endüstriler ortaya çıktı. Bütün bunlar ise ekonomik kalkınmayı etkileyen asıl etkenlerin sermaye birikimi ve teknolojik gelişme olduğu anlayışını kanıtlamaktadır (Seyidoğlu, 2011, s. 891).

1.4.2. Neoklasik Büyüme Modeli (Solow Modeli)

Solow anlamında tek sektörlü neoklasik ekonomik büyümenin temel varsayımları; ölçüğe göre sabit getirinin olduğu, sermayenin marjinal verimliliğinin azaldığı, teknolojinin dışsal olarak belirlendiği, faktörler arası ikamenin mümkün olduğu ve bağımsız bir yatırım fonksiyonunun olmadığı (tasarruf-yatırım eşitliğinin sağlanması) varsayımlarıdır.

Neoklasik büyüme modeli, teknoloji düzeylerinin bütün ülkelerde aynı olduğu ve değişmediği varsayımı altında, gelişmekte olan ve gelişmiş ekonomilerin uzun dönem büyüme oranlarının aynı uzun dönem rakamına yaklaşacağı ve bu oranın da sıfır olduğu sonucunu vermektedir (Kibritçioğlu, 1998, s. 214).

1.5. Ekonomik Kalkınma Teorileri

Ekonomik kalkınma teorileri; doğrusal aşamalar teorileri, Rostow Modeli, Harrod-Domar Modeli olarak üç model biçiminde incelenmektedir.

1.5.1 Doğrusal Aşamalar Teorileri

İkinci dünya savaşından sonra dünyanın yoksul ülkelerine olan ilgi artış göstermiştir ve iktisatçılar buna hazırlıksız yakalanmıştır. Çünkü, modern ekonomik yapılanmadan uzak, ağırlıklı olarak tarıma dayalı bu toplumlarda ekonomik kalkınmayı incelemek için ellerinde hazır aletler bulunmamaktaydı. Fakat buna karşılık olarak Marshall Planı¹ gibi bir örnek de vardı. Bu plan çerçevesinde ABD tarafından yapılan mali ve teknik yardımlarla, savaşta yıkılan Avrupa ekonomileri kısa sürede toparlanmış ve modernleşmiştir.

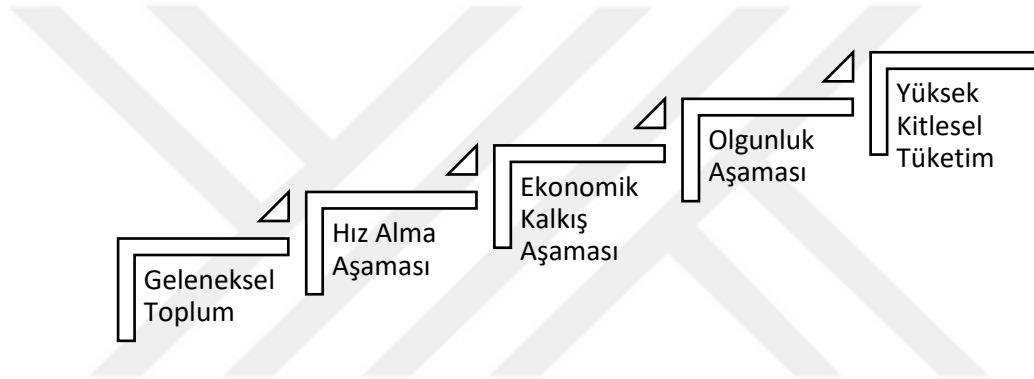
Sanayileşmiş ülkelerin geçmiş deneyimlerinden Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın "geri kalmış" ülkeleri için bazı dersler çıkartılabildi. Bunların başında da Marshall Planı'na benzeyen az gelişmiş ülkelere artan sermaye girişinin sağlanması düşüncesi yer almaktaydı (Seyidoğlu, 2011, s. 897).

¹ İkinci dünya savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan ekonomik yardım paketidir. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.

1.5.2 Rostow Modeli

Kalkınmada büyüme aşamaları modeli, bilimsel alanda bir boşluk yaşandığı ve soğuk savaş koşulları sonucu Batı ve Doğu bloku, yeni bağımsız ülkeleri kendi saflarına çekmeye büyük çaba gösterdikleri bir dönemde ortaya atılmıştır.

Bu modelin ana temsilcisi Amerikalı iktisat tarihçisi Walt W. Rostow' dur. Rostow' a göre az gelişmişlikten gelişmişliğe giden yol, bütün ülkelerin geçmeleri gereken aşamalar aşağıda Şekil 1.1.'de görüldüğü gibi birbirini izleyen aşamalardan oluşmaktadır.

Şekil 1.1: Rostow'un Büyüme Aşamaları

Kaynak: Kartal, Z. (2015, Ağustos). Marxist Toplumsal Gelişme Aşamaları İle Rostow'un Gelişme Aşamaları Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(2), 231-244.

Rostow'un açıklamalarında kalkış aşamasının önemi büyüktür; çünkü bu aşamada kalkınmanın başlaması temsil edilir. Buna göre, bugünkü gelişmiş ülkeler ancak kalkış aşamasından sonra kendi kendini sürdürebilen büyümeye ulaşmışlardır. Az gelişmiş ülkeler ise henüz ya geleneksel toplum aşamasında, ya da kalkıştan önceki aşamada bulunurlar (Seyidoğlu, 2011, s. 898).

1.4.3 Harrod-Domar Modeli

Harrod-Domar modeli, yüksek yurtiçi tasarruf ve bunların yatırımlara dönüştürülmesine dayanmaktadır. Bu modelde ele alınan yatırımlar da sabit sermaye yatırımlarıdır. Büyümenin önündeki engel emek değil, sermaye birikimi yetersizliğidir (Gövdere ve Can, 2016, s. 212).

Her ekonomide, hiç değilse sermaye mallarındaki aşınma ve yıpranmayı karşılamak için, ulusal gelirin belirli bir oranının tasarruf edilip sermaye mallarına yatırılması gerekir. Ekonominin reel olarak büyümesi buna bağlıdır. Her ülkede bir dönem boyunca yapılacak toplam mal ve hizmet üretimini gerçekleştirmek için, belli bir hacimde sermaye stokuna ihtiyaç vardır. İşte, gereken bu sermaye stokunun toplam ulusal üretime oranlaması ile elde edilecek katsayıya sermaye-hasıla katsayısı² denir. Sermaye hasıla katsayısı, somut olarak ülke ekonomisinde bir birim üretim yapılabilmesi için ne miktarda yatırıma ihtiyaç olduğunu gösterir. Örneğin katsayının üç olması, üç birim yatırım yapıldığında yıllık bir birim üretim sağlanabileceği anlamına gelir (Seyidoğlu, 2011, s. 898).

² Bir birim ürün elde etmek için kaç birim yatırım yapmak gerektiğini ifade eden katsayı, kalkınmanın gerektireceği yatırım oranının hesaplanmasında kullanılır.

2. BÖLÜM

YENİLİKÇİLİK KAVRAMI

2.1. Yenilikçilik Kavramı ve Tanımı

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve Avrupa Komisyonu tarafından yenilikçilik bilgilerinin toplanması ve yorumu için getirilen ilkelerde teklif edilen yenilikçilik tanımı şu şekildedir: Bir yenilikçilik, iş pratiğinde, işyeri organizasyonu ya da dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir mal ve hizmetlerin veya sürecin, yeni bir pazarlama yönetiminin veya yeni bir örgütsel yöntemin pratiğe dökülmesidir. Yenilik kavramının bu geniş tanımı, çok çeşitli yenilikleri kapsamaktadır. Bir yenilik için asgari gereklilik, ürünün, sürecin, pazarlama yönetiminin veya örgütsel yöntemin firma adına yeni veya büyük oranda iyileştirilmiş olmasıdır (OECD, 1995).

Yenilik kavramının genel bir özelliği, pratiğe dökmüş olması gerekliliğidir. Yeni veya iyileştirilmiş bir ürün, piyasaya sürüldüğünde uygulamaya girmiş olur. Yeni süreçler, pazarlama yöntemleri veya organizasyon yöntemleri ise, firmanın faaliyetlerinde fiili kullanıma girdiği zaman pratiğe dökülmüş olmaktadır (Oslo Kılavuzu, 2005, s. 50).

Yenilikçilik veya diğer adıyla inovasyon kalkınmanın itici gücü olarak açıklanmıştır. Detaylı olarak ele alındığında ise inovasyon; müşterilerin henüz haberdar olmadığı bir ürünün ya da zaten var olan ürünün yeni bir özelliği ile pazara sürülmesi, yeni bir üretim yönteminin uygulanmaya başlanması, yeni bir pazarın açılması, hammadde ya da yarı mamul tedariki konusunda yeni bir kaynak bulunması, bir endüstrinin yeni organizasyona sahip olması olarak tanımlanmaktadır (Elçi, Karataylı ve Karaata,

2008, s. 13). Yenilik genel anlamda, yeni ürün, hizmet ve üretim süreçleri meydana getirme olarak açıklanabilmektedir (Aranda, Rata, ve Duarte, 2000, s. 1).

Yenilik faaliyetleri, nitelik bakımından firmadan firmaya değişiklik göstermektedir. Bazı firmalar yeni bir ürünün geliştirilmesi ve piyasaya sunulması gibi iyi tanımlanmış yenilik projeleri yürütürken bazı firmalar ise ilk olarak ürünlerde, süreçlerde ve operasyonlarda devamlı iyileştirmeler gerçekleştirmektedir. Her iki tür firma da yenilikçi olabilir; bir inovasyon tek ve önemli bir değişikliğin gerçekleştirilmesinden veya birleşince önemli bir değişiklik oluşturan bir takım daha küçük ölçekte ve artırimsak değişikliklerden meydana gelebilmektedir. Yenilikçi bir firma, inceleme dönemi süresince bir yenilik gerçekleştirmiş olan firmadır (Oslo Kılavuzu, 2005, s. 51).

Yenilik, yaratıcı bir fikri katma değer yaratabilir ve pazarlanabilir bir ürüne dönüştürme sürecidir. Yani yenilikçilik “yeni bir iş fırsatı” yaratmaktadır. Bu sebeple tüm işletmeler için büyük bir önem arz etmektedir (Gökçe, 2010, s. 1). Oslo Kılavuzu’nda neyin yenilik olduğu ve neyin olmadığı konusunun iyi kavranabilmesi için, firmalarda gerçekleştirilen ve yenilik olarak kabul edilmeyen bazı değişiklikler de tanımlanır (Oslo Kılavuzu, 2005):

- Yeni veya iyileştirilmiş ürünlerin ticareti, genel anlamda, toptan satış, perakende satış veya lojistik firmaları açısından bir ürün yeniliği değildir.
- Kurulmuş araçlara özdeş modellerin satın alınması veya mevcut araçlarda ve aplikasyonlarda küçük çapta genişletmeler ve güncellemeler yapılması süreç yeniliği değildir. Yeni araçlar veya genişletmeler hem firma için yeni olmalı hem de önemli bir iyileşmeyi kapsamalıdır.

- Özel üretim yapmakta olan firmalar, müşterilerin taleplerine uygun, tek ve genellikle karmaşık yapıda olan ürünler üretmektedir. Bir seferlik üretilen bu ürünler, firmanın daha önce ürettiği ürünlerden kayda değer derecede farklılık sergilemediği sürece, ürün yeniliği kapsamında kabul edilmez.
- Tamamı ile üretim faktörlerindeki fiyat değişimlerinden kaynaklı bir ürünün fiyatında veya bir sürecin üretkenliğinde gerçekleşen bir değişiklik, bir yenilik değildir. Örneğin, bilgisayar çiplerindeki fiyat düşüşünden kaynaklı aynı şahsi bilgisayar modelinin daha düşük bir fiyatla üretilmesi ve satılması durumunda bir yenilikten bahsedilemez.
- Bir ürün yapmayı durdurmak, firmanın performansında gelişme sağlasa bile, bir yenilik değildir. Örneğin, bir televizyon üreticisinin televizyon ve DVD oynatıcısının bir arada olduğu set şeklindeki ürünleri üretmeyi durdurması veya bir emlak geliştirme veya inşaat firmasının emekli köyleri inşa etmeyi bırakması bir yenilik değildir. Benzer biçimde, belirli bir pazarlama yöntemini veya organizasyon yöntemi kullanmayı durdurmak da yenilik kapsamına girmemektedir.
- Giyim ve ayakkabı gibi sektörlerde, ürün ya da hizmetlerin türünde sezon bazlı değişiklikler söz konusudur ve söz konusu ürünlerin görünümü de bu değişikliklere eşlik edebilir. Tasarımdaki bu tür olağan değişiklikler genel anlamda ne ürün ne de pazarlama yenilikleridir. Örneğin, bir giyim üreticisinin yeni sezon paltoları piyasaya sürmesi, söz konusu paltolar önemli derecede iyileştirilmiş özelliklere sahip olmadığı sürece, bir ürün yeniliğinden bahsetmek mümkün değildir. Bununla beraber, sezonluk değişiklik fırsatı, firma tarafından ilk kez kullanılan yeni bir pazarlama stratejisinin parçası

olan temel bir ürün değişikliği için kullanılıyorsa, bu bir pazarlama yeniliği olarak düşünölmelidir (Oslo Kılavuzu, 2005).

2.2. Yenilikçiliğin Türleri

Yenilik türü denildiği zaman iki temel faktör karşımıza çıkmaktadır. Ürün ve hizmetlerde yapılan değişim olarak bakıldığında, ürün ve süreç yeniliği karşımıza çıkmaktadır. Genellikle bu iki kavramın birbirine karıştırdığı görölmektedir. İkinci bir boyut ise değişim kavramına yeniliği içerdii derece yönünden bakmaktır. Bu noktada temel olarak radikal ve kademeli olarak ilerleyen yenilikler ayırımı yapılmaktadır. Yeniliği farklı şekillerde sınıflandırabilmek mümkün olmakla birlikte literatürde yaygın iki sınıflama, yeniliğin derecesine yani radikal ve kademeli oluşuna ve odağına yani ürün ve sürece göre olmaktadır (Bayındır, 2007, s. 243).

2.2.1 Ürün Yeniliği

Ürün yenilikleri daha çok yeni ürün ve hizmet üretmeyi hedeflemektedir. Üretilen bu yeni ürünler, yeni pazar ve tüketicilerin kazanılması ve içinde bulunulan durumdan farklı değişimler yaparak memnuniyet düzeyinin artırılmasını da sağlamayı amaçlamaktadır (Wan, Ong ve Lee, 2005, s. 262).

Yeni ürünler, özellikleri veya kullanım amaçları açısından, firma tarafından daha önce üretilmiş ürünlerden gözle görölür derecede farklılaşan ürün ve hizmetlerdir. İlk mikro işlemciler ve dijital kameralar, yeni teknoloji kullanılarak üretilen yeni ürünlere örnek olmuştur. Mevcut yazılım standartları ile minyatür hard sürücü teknolojisini bir araya getiren ilk taşınabilir MP3 oynatıcı, mevcut teknolojileri harmanlayan yeni bir ürün olmuştur (Oslo Kılavuzu, 2005, s. 51).

Yenilik, genellikle basit ama fark yaratan fikirlerin başarıyla uygulanmasıyla kendini gösterir. Örneğin, 1937 yılında Amerikalı Sylvan Goldman, bugün kullandığımız

market arabalarını geliştirerek küresel çapta bir pazar yarattı. 1989 yılında Robert Plath tekerlekli bavulu geliştirdi. Plath'ın geliştirdiği bu bavullar, sadece 1990 yılında 50 milyon doların üzerinde satış rakamına ulaştı. (Elçi, 2007, s. 5).

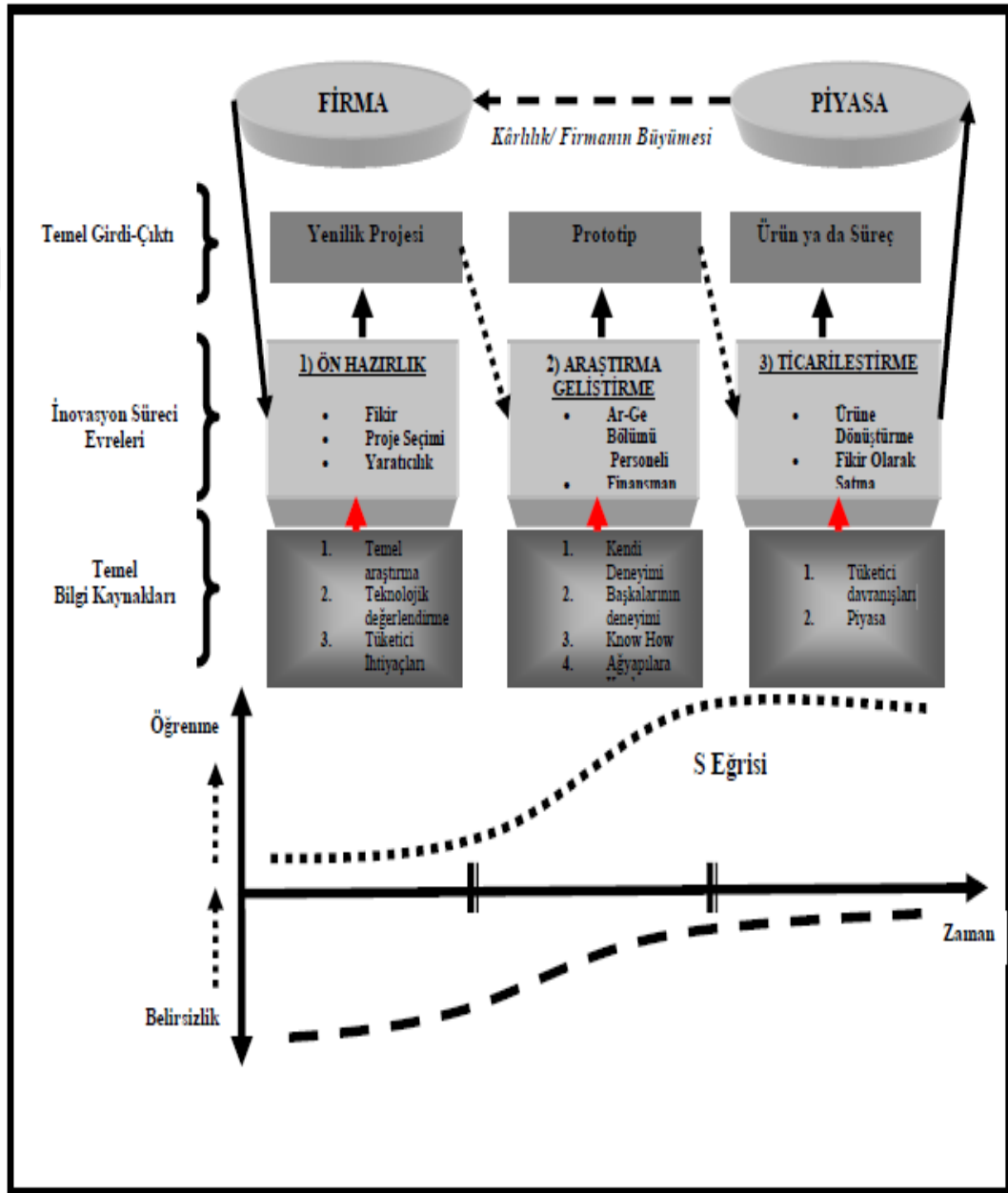
2.2.2 Süreç Yeniliği

Tamamen yeni veya mevcut bir üretim veya dağıtım yönteminin iyileştirilmesi ya da daha yetkin hale getirilmesi durumudur. Süreç yenilikleri yeni ekipmanları, yazılımların, bazı tekniklerin ve prosedürlerin uygulanmasıyla ilgilenmektedir. Eğer yenilik; birim maliyetleri düşürme, kaliteyi artırma, yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş ürünleri üretmek ve teslim etmeye yönelik üretim veya tedarik metotlarını içeriyorsa, süreç yeniliğini kapsamaktadır (Kanber, 2010, s. 9).

Teknolojik süreç yeniliğinin en klasik örneği, Toyota tarafından 1950'li yıllarda geliştirilen “tam zamanında üretim” sistemidir. Bu sistem sayesinde sadece ihtiyaç duyulan ürünler ve parçalar, ihtiyaç duyuldukları anda ve miktarda üretilir. Sistem, stok miktarını minimumda tutarken verimliliği artırır ve değişikliklere hızlı cevap verme esnekliği sağlar. Toyota'nın diğer bir süreç yeniliği olan “jikota”, otomobillerin yüksek kalitede üretilmesine olanak sağlar. Bu sistem sayesinde üretim esnasında bir arıza ya da normal olmayan bir durumlar karşılaşıldığında, arıza tespit sistemi otomatik ya da manuel olarak üretimi veya ilgili ekipmanı durdurur. Durdurulan ekipmana ya da sistemi durduran işçiye ulaşarak arıza giderilir. Jikoda sistemi, tüm işçilere ihtiyaç duyulması durumunda çalıştıkları hatta üretimi durdurma olanağı verdiği için aynı zamanda işçiye güvenin bir göstergesidir. Bu da işçilerin işe bağlılıklarını artırır ve sorumluluk duygularını güçlendirir (Elçi, 2007, s. 9).

2.3. Yenilikçilik Süreci

Yenilik süreci ürünün piyasaya sürülmesi veya sürecin üretimde kullanılmasına kadar geçen süreci kapsayan bir dizi aşamadan meydana gelmektedir. Bu aşamalar Şekil 2.1.'de görüldüğü gibidir ve bu aşamalar kısaca özetlenmektedir.

Şekil 2.1: Yenilik Süreci

Kaynak: Tuncel, C. O. (2011). İnovasyon Sistemleri ve Ekonomik Gelişme: Bursa Bölgesi İmalat Sanayinde inovasyon Süreçleri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Doktora Tezi*. Bursa: T.C. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı.

- i. Ön hazırlık:** Tüm sürecin başlatılabilmesi adına en önemli unsur inovatif fikirlerdir. Yenilik fikirleri çeşitli analizlerden geçer ve bir tane kalana dek elenir. Teknik ve mali fizibilite çalışmaları projelendirilir. İşletmede çalışan herkesin fikirleri alınır. Bu bağlamda çalışanların yeni fikirler üretmesi yönünde cesaretlendirecek bir şirket kültürünün oluşturulması gerekmektedir. Bunun yolu da çalışanların fikirlerini deneme ve geliştirmeleri için zaman ve imkân sağlamaktır. Bir ürünün prototipi ne kadar kolay yapılıyorsa, üretim aşaması da o kadar kolay gerçekleşir. Ürünün iyi ve kötü yanları ancak prototip hazırlanırken ve test edilirken öğrenilebilir. Üretim planlaması da bu aşamada detaylandırılır (Tuncel, 2011, s. 75).
- ii. Araştırma ve Geliştirme:** OECD'ye göre araştırma geliştirme yani AR-GE; bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayacak yeni bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi de dahil olacak şekilde yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek amacıyla yapılan düzenli çalışmalar olarak tanımlanmaktadır. AR-GE, kişinin, toplumun ve kültürün ilgi birikimini artırmak ve bu birikimin yeni uygulamalara yol açması amacıyla sistematik bir temele dayalı yapılan yaratıcı işleri kapsamaktadır (OECD, 1995).
- iii. Ticarileştirme:** Ticarileştirme araştırma projelerinin sonuçlarının, araştırmacıların kendileri veya diğer bir firma tarafından pazarlanabilir ürün ya da hizmetlere dönüştürülmesi sürecidir (Tuncel, 2011, s. 77).

2.4. Yenilikçiliğin Önemi

Yenilik hem günümüzdeki ulusal ekonomilerde hem de firmalar için vazgeçilmez bir dinamizm kaynağına dönüşmüştür. Bu yönden yenilikçiliğin ekonomi, toplum ve işletmeler için önemini üç başlık altında toplamak mümkündür. Yenilik;

- Ulusal ve bölgesel ekonomiler için sürekli ekonomik büyümenin,
- Toplumlar için sosyal kalkınma ve refah düzeyinin,
- Hem firmalar hem de ulusal ekonomiler için rekabet gücünün temel dinamiği haline gelmiştir.

Yukarıdaki temel dinamikler kapsamında yeniliğin gerek ülke ekonomileri gerekse toplum ve işletmeler için ortaya çıkaracağı olumlu sonuçları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Uzkurt, 2010, s. 38).

İşletmeye yönelik sonuçlar:

- Rekabet üstünlüğü sağlamak,
- Maliyet avantajı,
- Verimlilikte artış,
- Pazar payında artış,
- Kâr marjında artış,
- Hammadde kullanımında etkinliğin sağlanması,
- Kalite artışı,
- Bilginin ekonomik bir değere dönüşmesi,
- Yeni pazarlar oluşturma,

- Ürün hattının ve karmasının genişletilmesi,
- Müşteri memnuniyetinin maksimum olması,
- Yeni pazarlara girişte kolaylık,
- Üretimde, tedarik ve pazarlama da esneklik,
- Mal ve hizmetlerin üretim sürelerinin kısalması ve firelerin minimum seviyeye inmesi,
- Çalışma şartlarının iyileştirilmesi,
- Müşteri, tedarikçi ve aracılarla iletişimin gelişerek bilgi paylaşımının sağlanması

Toplum ve ekonomilere yönelik sonuçlar:

- Toplumsal refah artışı,
- Yaşam standartlarının artması,
- Sürdürülebilir ekonomik büyüme,
- İstihdam artışı,
- Kaynakların etkin ve verimli kullanılması,
- Yeni hammadde kaynaklarının ortaya çıkarılması,
- İhracat artışı sağlama,
- Patent sayılarında artma,
- Bölgesel kalkınmaya katkı sağlama,
- Enerji kaynaklarının etkin kullanımı,

- Girişimciliğin artması,
- Dışa bağımlılığın azalması.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Research Institute tarafından varlıklarını glklle sürdürebilen işletmelerle hızlı bir tempoda gelişen işletmeler üzerinde yapılan karşılaştırmalı araştırmalar sonucu yeniliğe ve değişikliğe açık işletmelerin daha hızlı bir gelişme eğrisi bulunduğu ve sektörlerinin liderleri oldukları görülmüştür. Bu araştırma yeniliğin; büyüme, gelişme, varlığını sürdürme, rekabette avantaj sağlama ve hatta lider olmadaki rolünü göstermektedir (Gökçe, 2010, s. 2).

2.5. Yenilikçilik Teorileri

2.5.1 Klasik Yaklaşım

“Teknoloji” kavramıyla ilgili yapılan alışmalar Adam Smith döneminin öncesinde sınırlıdır. Adam Smith, “Ulusların Zenginliği” isimli eseriyle uzmanlaşma ve bilimsel çalışmaların önemine ve bunların büyümeye katkısına değinmiştir (Karaöz ve Albeni, 2003, s. 31).

Smith'in bakış ağısına göre ekonomik büyümenin kaynağı sermaye birikimidir. Sermaye birikiminin artmasını sağlayacak ve bunun sonun sonucunda toplumda değer meydana getirecek unsur is Smith'in söylemine göre “yararlı ve üretken” işçidir. İşgücü verimliliği de sermaye stokuna bağlıdır. Sermaye stoku da makine ve teçhizat demektir. Buna göre; makine ve teçhizata yapılan yatırımlar, sermaye stokunu arttıracak, sermaye stokundaki artış işgücü verimliliğini arttıracak ve böylece ekonomik büyüme sağlanacaktır (Yapar, 2015, s. 70).

Smith'e göre teknoloji bir üretim faktörüdür. “Daha sonra; Charles Babbage, Karl Marx ve J. Stuart Mill tarafından teknolojinin sınıflandırılması, teknolojinin

uluslararası transferi, bilim, sanayi ve teknoloji ilişkisi, teknolojik ikame, teknolojik işsizlik ve teknolojik değişim gibi kavramlar türetilmiştir.” Marksist bakış açısında ise teknoloji kavramı ve teknolojinin ekonomik büyümeye olan etkisi tamamıyla sınıf ilişkileri kapsamında değerlendirilmektedir. Marx’a göre emek sürecinde üç temel öge vardır. Bunlar: Emek, üretilecek olan şey ve üretim araç ve gereçleridir (Çiftçi, 2004, s. 62).

Karl Marx’a göre; teknik verimliliğin ve sermayeden elde edilen kazancın artmasındaki neden sermaye birikimi, emeğin paylaşımı ve uzmanlaşmadır. Bu artış zamanla belirli bir noktada son bulacaktır. Ekonomik yönden gelişmenin ve sosyal yönden refahın sağlanması için bilim şarttır. Çünkü bilim ile birlikte yeni makineler, yeni üretim metotları ve yeni teknolojiler bulunacaktır.

“Marx, klasik iktisatta geçerli olan teknolojinin içsel olduğu görüşünü vurgulamasa da çalışmasının çeşitli yerlerinde göstermektedir. Marx, teknolojik evrimin, üretimin çeşitli aşamaları esnasında yaşanan çatışma ve karşıtlık süreçleri ile meydana geldiğini ifade etmektedir.” (Karaöz ve Albeni, 2003, s. 31).

2.5.2 Neo Klasik Yaklaşım

Neo klasik yaklaşımda üretim; girdilerin çıktılara dönüştürülmesi olarak tanımlanmaktadır. Kullanılan teknoloji sayesinde de bu teknolojinin nasıl değiştirileceğine değinilmiştir. Kullanılan teknoloji ile beraber bu dönüşüm gerçekleşecektir. Neo klasik yaklaşımda, teknoloji üretim fonksiyonunun içinde ele alınmaktadır. Üretim fonksiyonu ise üretimdeki girdi ve çıktı ilişkisinden oluşmaktadır (Ansal, 2004, s. 39).

Teknolojik değişim üretim fonksiyonu eğrisinin dışa kayması olarak değerlendirilmektedir. “Teknolojik gelişme, aynı malın aynı ölçekteki daha fazla

girdi kullanılarak üretilmesine olanak sağlamakta ve bunun nedenlerinin ekonomi dışı olduğu kabul edilmektedir. Teknolojik bilgi dışsal bir etkidir ve kamusal bir nitelik taşımaktadır.” (Ansal, 2004, s. 39).

Neo klasik iktisat teknoloji olgusunu aşağıdaki gibi özetlemiştir (Çiftçi, 2004, s. 63):

- Teknoloji hem işletmeler hem de ekonomi için veri olarak kabul edilmektedir.
- Üretim fonksiyonu kısa dönem sabittir. Bu sebeple teknoloji ancak, orta ve uzun vadede ortaya çıkmaktadır.
- Firmalar, bazı üretim tekniklerinden istediklerini seçmekte ve uygulamakta serbesttir.
- Firmalar, üretimi fonksiyonunu kapsayan her girdi çıktı bileşenini tam anlamıyla bilmektedir.
- Kaynakların toplumsal olarak en etkili biçimde kullanılabilmesi için piyasada tam rekabet şartlarının geçerli olması gerekmektedir.

Neo klasik iktisatta teknoloji basit bir unsur olarak görülmektedir. Teknoloji kolayca anlaşılabilir bir nitelikte olup, karmaşık bir olgu değildir. Kolayca alınıp satılabilmekte, dolayısıyla hem firmalara arasında hem de ülkeler arasında transferinde hiçbir sorunla karşılaşılmamaktadır (Ansal, 2004, s. 39).

“Teknoloji” kavramı yaklaşımına neoklasik iktisat yeterli olmamış ve çeşitli eleştirilerin hedefi olmuştur. Neo klasik iktisatta, teknolojik gelişmelerin nasıl olduğu ve ülkelerin ekonomik yapısının teknolojiyle nasıl bir ilişkisi olduğu ihmal edilmiştir. Farklı emek ve sermayeden oluşan bileşenler için neden birbirine yakın ve benzer verimliliğe sahip teknolojiler geliştirileceği de tam olarak açıklanamamıştır. Bunun

yanında emek ve sermaye dışında kalan birçok madde ihmal edilmiştir. Son olarak; teknolojik gelişme sadece üretimin daha az girdi kullanılarak yapılması şeklinde tanımlanıp, kısaca verimlilik artışı olarak görülmüştür. Özetlemek gerekirse; neo klasik iktisat teknoloji ve yenilikçilik alanında yetersiz durumdadır. Bundan dolayı neoklasik iktisat gelişen teknoloji ile beraber 1980’de sonra yerini evrimci iktisada bırakmıştır.

2.5.3 Schumpeteryan Yaklaşım

Schumpeter yeniliği tekrar eden bir süreç olarak tanımlamaktadır. Piyasaya çıkan yeni bir ürün, zaman içinde daha yeni ürünlerin piyasaya çıkmasıyla eski olacaktır. Bu süreç, sürekli yenilerin eskilerin yerini alması şeklinde devam edecektir. Schumpeter piyasaya yeni giren ürünlerin 3 evresi olduğunu savunmaktadır. Bunlar; icat, yenilik ve yayılmadır. İcat aşaması; yeni bir teknik disiplin keşfedilmesi süreci olup bilim adamları tarafından yürütülmektedir. Yenilik aşaması; bir icadın ticarileştirilmesi süreci olup girişimciler tarafından yürütülmektedir. Yayılma aşaması ise; yeniliğin ticari kullanımda yaygınlaşmasını ifade etmektedir (Smith, 1998, s. 15).

2.5.4 Evrimci (Neo-Schumpeteryan) Yaklaşım

Evrimci bakış açısında, yenilik sürecinin belirsizlikler içerdiği üzerinde durulmaktadır. Teknolojik yenilik yaratmak amacıyla yapılan AR-GE çalışmalarının nasıl sonuçlanacağını öncede tahmin etmek zordur, bu sebeple de AR-GE çalışmalarının olumlu sonuçlanıp sonuçlanmayacağı da belli değildir. Firmaların AR-GE harcamalarının farklı olmasının sebebi de bu belirsizliktir. Buna göre; yenilik dışsal bir unsur değildir, firmaların çabalarıyla ve AR-GE çalışmalarına yaptıkları yatırımlarla yani içsel olarak sağlanmaktadır (Ansal, 2004, s. 42).

2.5.5 İçsel Büyüme Yaklaşımı

İçsel büyüme yaklaşımı ve yapılan deneysel çalışmalar sonucunda, neo klasik yaklaşımın büyüme modellerinde kullandığı üretim fonksiyonunda veri veya sabit kabul edilen teknolojik gelişme katsayısının değişebileceği, teknolojinin de tıpkı emek ve sermaye girdileri gibi ekonomik büyüme analizlerinde girdi olarak fonksiyona dahil edilmesinin mümkün ve gereklilik arz ettiği sonucuna ulaşmıştır. İçsel büyüme modellerini klasik ve neoklasik büyüme modellerinden ayıran en önemli unsur da budur. Klasik ve neoklasik büyüme modelleri teknoloji olgusunu dışsal bir değişken olarak ele alıp, ekonomik büyüme olgusunun da dışsal nedenlerden kaynaklı olduğunu iddia ederken, içsel büyüme modelleri, büyümenin ekonomik sistemin kendi dinamikleri içinde, birtakım faktörlerin etkileşimiyle içsel olarak gerçekleştiğini ileri sürmektedir (Ercan, 2000, s. 129).

İçsel büyüme modellerinin asıl amacı; ekonomik büyümenin açıklanamayan kısmı olan Solow Artığı'nın, başka bir deyişle ekonomik gelişmenin bu kayıp ögesinin açıklanmasına yöneliktir (Kar ve Ağır, s. 65).

3. BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

3.1. Girişimcilik Kavramı ve Tanımı

Tarihsel perspektiften bakıldığı zaman girişimcilik en eski aktivitelerden biridir. Yeni iş imkanlarını keşfetmek ya da tanımlamak ve bu imkânları ekonomik kazanç elde etmek için yeni girişimlerde kullanmak insan yaşamında daima önemli bir yer tutmuştur. Tarihe bakıldığı zaman, geçmişten günümüze kadar tarihin her döneminde girişimsel aktivitelerin ne kadar önemli olduğu ile ilgili örnekleri görülmektedir (Özkul ve Dulupçu, 2007, s. 68).

Girişimcilik kavramsal olarak, bir girişimci olma eylemini ifade ederken, Fransızcadaki “üstlenmek-girişmek; fırsatları kovalamak, yenilik ve bir iş başlatma yoluyla gereksinim ve istekleri yerine getirmek” anlamına gelen “entreprendre” kelimesinden türetilmiştir. Girişimcilik kavramı 200 seneyi aşkın bir süredir kullanılmakta fakat hala anlamı ile ilgili tam bir görüş birliğine ulaşılamamıştır. Girişimciliğin tanımlanmasındaki temel zorluk, olgunun çok yönlü olmasından ve pek çok disiplini içine alan farklı girişimcilik çalışmalarının, farklı kuramsal perspektifleri, analiz birimlerini ve yöntemleri benimsemesinden kaynaklanmaktadır (Özer ve Topaloğlu, 2007, s. 440).

Tablo 3.1: Girişimcilik Kavramının Tarihsel Gelişimi

YIL	YAZAR	GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI
1725	Richard Cantillon	Girişimcilik, riskleri üstlenerek sermaye birikimi sağlama sürecidir.
1797	Beaudeau	Girişimcilik, riskleri üstlenme, planlama, yönetme ve organize etme sürecidir.
1803	Jean Baptiste Say	Girişimcilik, kazançlarının sermaye kazançlarından ayrılmasıdır.
1876	Francis Walker	Sermaye sağlayan ve faiz alan kişiyle, yönetsel yeteneklerini kullanarak kar sağlayan kişi arasında ayırım yapılmasıdır.
1934/ 1950	Joseph Schumpeter	Girişimcilik, yenilikçiliktir. Girişimcilik, endüstriyi tekrar organize ederek, yeni ürünlerden ve yeni enerji kaynaklarından yararlanarak, bir icadı kullanarak ya da daha genel olarak yeni ve hiç denenmemiş teknolojik olasılıkları kullanarak ürün modelinde bir devrim yapmaktır.
1961	David McClelland	Girişimcilik, enerjik ve risk dolu ortam içerisinde hareket etme sürecidir.
1964	Peter Drucker	Girişimcilik, fırsatların maksimize edilmesidir.
1975	Albert Shapero	Girişimcilik, inisiyatif alınarak, bazı sosyoekonomik mekanizmaların organize edilerek başarısızlık riskinin kabullenilmesidir.
1980	Karl Vesper	Girişimcilik; ekonomistleri, psikologları, iş adamlarını ve politikacıları içeren bir olgudur.
1983	Gifford Pinchot	Girişimcilik, yeni bir organizasyon kurmaktır.
1985	Robert Hisrich	Girişimcilik; parasal ve kişisel tatmin karşılığında finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek, gerekli zaman ve çabayı harcayıp farklı değerde mal ve hizmet yaratma sürecidir.

Kaynak: Hisrich&Peters 1992 akt. Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, XIV(II), ss. 209-226.

Tablo 3.1.'de girişimcilik kavramının tanımlarının tarihsel gelişimi görülmektedir. Girişimcilik, düşünce, yetenek, bilgi ve sermayenin birleştirilmesini mecbur kılmaktadır. Bu süreç belirsiz, riskli ve bazen de rastgele olabilir. Ancak, sürekli dinamiktir. Tarihsel süreç içerisinde girişimcilik tanımıyla ilgili çok farklı bakış açısı

söz konusudur. Girişimcilik kavramının ne anlatmak istediğine yönelik olarak, girişimciliği açıklayan iki okul bulunmaktadır. Bunlar: Ekonomi Okulu ve Eğitim Okulu'dur. Ekonomi Okulu; girişimcilerin işletmeler kurduklarını, yeni meslekler ortaya çıkardıklarını ve bu şekilde ekonomiye katkıda bulunarak refah yarattıklarını öne sürmektedir. Eğitim Okulu ise, girişimciliğin genel bir anlam ve uygulamaya sahip olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte, kişilerin girişimci anlayışla davranmalarının birçok motive edici gerekçelere bağlı olduğunu belirtmektedir (Taşkın, 2011, s. 41).

3.2. Girişimcilik Süreci

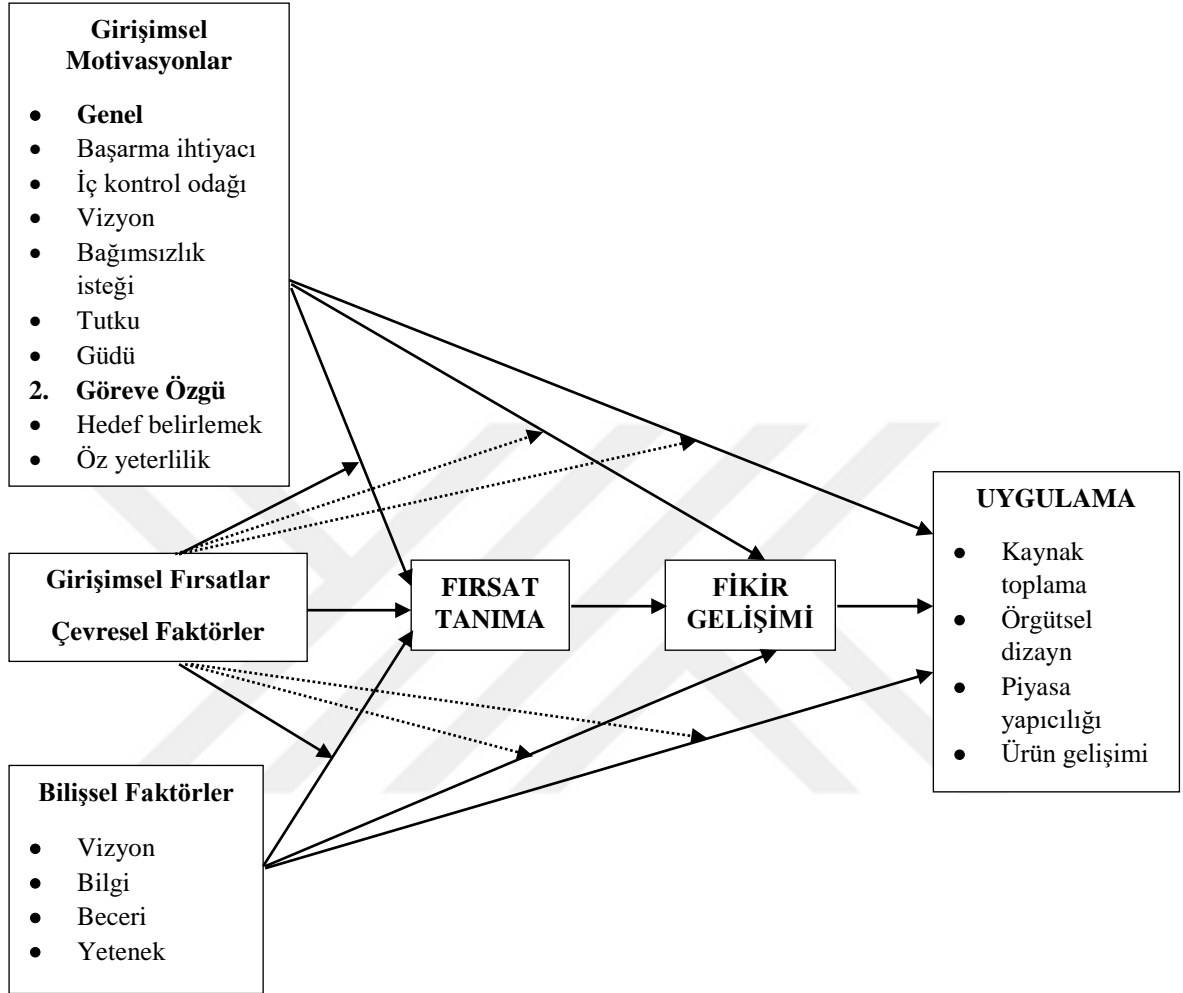
Girişimcilik, “girişimcilerin yeni iş planlama, kurma ve varlık yaratma işlevlerini açıklayan bir süreçtir.” Süreç, olması gereken, birbiriyle bağımlı, fakat sonsuz biçimlerde birleştirilebilecek olan girişimci, fırsat, kaynaklar ve örgüt unsurlarını içermektedir. Girişimcilik sürecini başlatan en büyük sebep, bir alandaki eksikliğin ya da ilgili alanda eksikliğin olması ya da ilgili alanda farklı perspektiflerin yakalanmasıdır. Bu süreci başlatan sebepler şu şekilde sıralanabilmektedir:

- Kâr elde etme arzusu,
- Bağımsız olma arzusu,
- Kişisel tatmin sağlama arzusudur.

Bununla birlikte, yeni işletmelerin yaratılması iktisadi büyüme, istihdam ve inovasyon üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Bektaş ve Köseoğlu, 2007, s. 302).

Girişimcilik faaliyetleri için motivasyona sahip olmak, yeni bir iş kurmak adına anahtar bir özellik taşımaktadır (Karabulut, 2009, s. 333). Bununla birlikte, psikologlar tarafından birçok açıdan insan davranışına etki eden motivasyonlar öne sürülmüştür. Girişimsel sürecin motivasyondan nasıl etkilendiğinin resmedildiği

Şekil 3.1’ de görüldüğü üzere, bu motivasyonlar, özellikle başarıya ihtiyacı, iç kontrol odağı, vizyon, bağımsızlık isteği, tutku ve güdü şeklindedir.

Şekil 3.1: Girişimsel Motivasyon ve Girişimcilik Süreci Modeli

Kaynak: Shane, S., Locke, E. A., & Collins, C. J. (2003). Entrepreneurial Motivation. New York, Ithaca, Amerika Birleşik Devletleri. <http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/articles/index.6.html> adresinden alındı.

Girişimcilik, girişimsel fırsatı tanıma ile başlayıp fikrin gelişimi (nasıl bir yol izleneceği, fizibilite çalışması, pazara sunulacak ürün veya hizmetin gelişimi, finansal ve beşerî kaynakları toplama, örgüt şeması ve müşteri arama) ile de takip edilen bir süreçtir. Bu örnekte, motivasyon, bu sürecin gelişimini etkileyen tek unsur değildir. Bilgi, beceri ve yeteneği içeren bilişsel faktörler de kesinlikle önem

taşımaktadır. Tüm bu faaliyet, biliş ve motivasyonun kombinasyonunun veya bütünleşmesinin neticesidir. İlk olarak, girişimcilerin bilgiye ihtiyaçları vardır. İkinci olarak, girişimci beceri sahibi olmalıdır. Üçüncü olarak, girişimci gereken becerilere sahip olma ihtiyacı duyar. Son olarak ise, fırsatlar ve çevresel koşullar çok önemli yer tutmaktadır. Derece olarak, özellikle geçiş noktalarını etkileyen motivasyon diğer faktörlerden daha az etkili olabilmektedir (Shane, Locke ve Collins, 2003, s. 20).

3.3. Girişimciliğin Önemi

Günümüzde rekabetin gitgide küreselleşmesi ve artışı, teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi ekonomik yapıda bazı değişiklikleri zorunlu hale getirmiş ve bu küresel yapılanma süreci girişimcilere ayrı bir boyut kazandırmıştır. Çünkü, günümüzdeki bu değişimin, yeniliklerin ve gelişmelerin özü ve tetikleyicisinin girişimciler olduğu kabul görmektedir (Özkul ve Dulupçu, , 2007, s. 68).

Girişimci, bir ülkenin gelişim hızında etkili olan en önemli sosyal aktörlerden biridir. Bir ülkedeki girişimci sayısının artışı, iktisadi gelişme ve sosyal refah anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda, gelecek için istikrar ve umut anlamı taşımaktadır. Araştırmalar, girişimciliğin iktisadi büyümeye pozitif katkısı olduğunu göstermektedir. Ekonominin büyümesiyle alakalı yaklaşımlar, ülkenin gelişimi için girişimciliğin her zaman kullanılmasının gerekliliğine özellikle dikkat çekmişlerdir. Öte yandan, işsizlik oranındaki artış, potansiyel girişimcilik üzerinde pozitif etki yaratmakta ve eğer bir ülkede girişimcilerin sayısı artar ise, istihdam fırsatı çoğalır. Eğer, piyasaya yeni firmalar katılırsa, artan işsizlik oranı düşer ve ülkede çok sayıda, fırsatlar/yeni işler artış gösterir (İbicioğlu vd. akt. Doğan, 2013, s. 46).

Tablo 3.2: Girişimciliğin Öneminin Ortaya Çıktığı Bazı Noktalar

Girişimciliğin Öneminin Ortaya Çıktığı Bazı Noktalar	
•	Özelleştirmede: Özelleştirme, girişimciliğin başarısı ve etkinliği sonucunda yapılabilir. Özel teşebbüs dışında kamu teşebbüsü tarafından yapılan mal ve hizmet üretimi, verimliliği ve rekabeti yok etmektedir.
•	Kaynakların etkin kullanılmasında: Ülke kalkınmasının temelini kaynakların değerlendirilmesi ve etkin şekilde kullanılması oluşturur. Girişimcilik sayesinde, potansiyel kaynakların verimli bir biçimde kullanılması mümkün olmaktadır.
•	Teknolojik gelişmelerin hayata yansımada: Teknolojik gelişmeleri takip etmek ve bunların hayata geçmesini sağlamak, ekonomik kalkınmanın temelinde yer almaktadır. Üniversiteler, Ar-Ge kurumları ve diğer araştırma kurumları ne kadar üretken olursa olsun, geliştirilen ve icat edilen teknolojileri, girişimciler hayata geçirmektedir.
•	Sosyal istihdamın önlenmesinde: Kamu kesiminde olağanüstü istihdamın önüne geçilmesi, girişimciliğin artışıyla mümkün olabilecektir.
•	Gelir artışının sağlanmasında: İşsizlik, bireylerin gelir seviyelerinin yetersiz kalmasına sebep olmaktadır. Bundan dolayı, gelir artışının sağlanmasında da en önemli araçların başında girişimcilik gelmektedir.
•	İşsizliğin önlenmesinde: Bireyler, kendi işlerini kurarak, işyerlerinde işsiz insanların istihdamını sağlayarak işsizlik oranını düşürebilirler. Özellikle, ülkemiz için de önemli bir güç olan genç nüfusun istihdam imkanına kavuşması ve ekonomik bir güç haline gelebilmesi girişimcilikle mümkün olacaktır.
•	İstihdam hacminin yükselmesinde: Girişimcilik doğası gereği, küçük sermayeyle de iş kurma imkânı sağlaması, toplumun büyük bir kesiminin iş kurmaya yönelmesine imkân tanımaktadır. Toplumun bu kesiminin kamuda çalışmaktan ziyade, kendi işini kurması, ilk başta devletten iş talebinde bulunma yoğunluğunu azaltmaktadır. Dolayısıyla, bu durum, hem devletin ana işveren olmaktan çıkmasına zemin hazırlamakta hem de genel olarak istihdam hacminin artmasına sebep olmakla beraber, yatırım ve üretim etkinliklerinin belirli merkezlerde yoğunlaşmasını önleyerek, yerel ölçekte de gerçekleştirilmesine imkân sağlamaktadır. İstihdamın yerel ölçekte artışı, iş bulmak için merkezi kentsel alanlara yönelik göçün önüne de geçmektedir. İstihdamı artırıcı rolü ve göçü önleyici bir fonksiyonu olan girişimciliğin, işsizlik ve göçten kaynaklı kentleşme sorunları yaşayan ülkelerde özendirilmesi oldukça önemlidir.
•	Toplumsal hareketliliğin hızlanmasında: Sosyal mobilitenin işleyiş kanallarının açılmasında, toplumsal konumlar arası geçişlerin kolaylaşmasında ve hız kazanmasında, girişimciliğin geliştirilmesi ve kurumsal temellere oturtulması oldukça önemli bir konudur. Küçük birikimlerle iş kurmanın kolaylaşmış olması, kişilerde iş kurarak ekonomik kazanç sağlamak suretiyle toplumsal konumlarını değiştirmeye yöneltmektedir. Dolayısıyla, kişilerin üst toplumsal konumları elde etme gayretine girmeleri de sosyal hareketliliğin hızlanmasına sebep olmaktadır.
•	Refah düzeyinin ve sosyal gelişme düzeyinin gelişmesinde: Dünyada sosyal gelişim seviyesi yüksek olan ve yüksek üretim kapasitesine sahip tüm toplumlarda girişimciliğin gelişmiş olması ve teşvik görmeyi sürdürmesi, girişimciliğin sosyal gelişmedeki rolünü de öne çıkarmaktadır. Bu seviyenin yüksek olduğu, önemli seviyede işsizlik probleminin olmadığı, toplumsal problemlerin çözümünde kurumsal mekanizmaların olduğu ve sosyal güvenlik kurumlarının üst seviyelerde olduğu görülmektedir.

Kaynak: Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları. ss. 18-19.

Girişimciliğin nemi hakkındaki bazı konular Tablo 3.2’ de kısaca gösterilmektedir. Buna göre; zelleştirme, kaynakların etkin kullanılması, teknolojik gelişmelerin hayata yansması, sosyal istihdamın önlenmesi, gelir artışının sağlanması, işsizliğin önlenmesi, istihdam hacminin yükselmesi, toplumsal hareketliliğin hızlanması, refah seviyesinin ve sosyal gelişme seviyesinin gelişmesi konuları girişimciliğin önemini göstermekte önemli bir yer tutmaktadır.

3.4. Girişimcilik Teorileri

3.4.1 Fizyokratlara Göre Girişimcilik Teorisi

Fizyokrat düşüncenin savunucuları olarak ortaya Richard Cantillon, François Quesney, Jacques Turgot ve Nicolas Baudeau ıkmaktadır.

3.4.1.1 Richard Cantillon

Cantillon, esasen girişimci ile iş adamı arasında bir ayrıma gitmiştir. Cantillon, iş adamının üretim sürecinde emek istihdamının sağlanması, üretim için gereken mali sermayeyi bulma gibi işlevleriyle, bilinmeyen gelecekle ilgili olarak karar alma yani geleceğe yönelik karar alma pozisyonunu ayrı ele almıştır (Alada, 2000, s. 47).

Cantillon’a göre, bir tüccar gün içerisinde belirlenmiş olan bir fiyattan malları çiftçiden satın alan ve bunu belirli olmayan bir fiyatla şehirde satan kişidir. Tüccarı buna iten şey, aslında buradaki belirsiz fiyattır. Çünkü tüccar burada geleceğe yönelik bir kar beklentisi içindedir. Dolayısıyla burada Cantillon aslında geliri risk altında olan ekonomik aktörü incelemiştir. Buradan yola çıkarak şunu söyleyebiliriz; Cantillon’un yaklaşımına göre girişimci, risk alan veya risk yüklenen kişidir. Sonuç olarak Cantillon girişimciliğin risk yönüne dikkat çekmektedir (Alada, 2000, s. 47).

3.4.1.2 François Quesney

Her ne kadar girişimcilik kavramını ilk kez iktisat literatürüne sokan kişi Cantillon olsa da Fizyokrat düşünce denince akla ilk gelen kişi mesleği tıp doktorluğu olan François Quesney'dir. Quesney ve Cantillon'un girişimcilere yönelik görüşleri birbirine benzerlik göstermektedir. Quesney girişimcilik konusunda özellikle toprak sahibi olan girişimciler üzerinde yoğunlaşmıştır. Quesney'e göre girişimci, geleceğe yönelik olarak belirsizlik taşımakta, söz konusu üretimin organizasyonunu yapmakta ve bunu yönlendirmekte, üretimle ilgili olarak yeni yöntemler ve ürünleri bulmakta ve bu ürünlere yönelik olarak yeni pazarlar araştırmaktadır. Fakat girişimcinin bunları doğru bir şekilde yapabilmesi için pazarlara serbest bir şekilde ulaşım imkânı kazanmalı yani pazara girerken herhangi bir engelle karşılaşmamalı ve bu çalışmaları yaparken de hükümete güven duymalıdır (Özkul, 2007, s. 346).

3.4.1.3 Jacques Turgot

Turgot, girişimci tanımını bir kapitalist ve sermaye sahibi olarak tanımlamaktadır. Girişimci, yapılan sermaye yatırımı sonucunda ortaya çıkan özel bir çıktıdır. Burada önemli unsurun para olduğu görülmektedir. Temelde para vardır ve girişimcilik paranın bir sonucu olarak değerlendirilmektedir. Yani girişimci elindeki parayı ister kiraya versin ister iş kurmada kullansın ister ticarete kullansın, üzerine para konulan her proje ya da iş faaliyeti özel girişimcilik olarak tanımlanmaktadır (Top, 2006, s. 51).

3.4.1.4 Nicolas Baudeau

Baudeau, girişimciyi üretim sürecinde ortaya çıkan maliyetleri düşürmek ve elde edebileceği kârını yükseltmek için yeni teknolojileri kullanan veya yeni düşünelere başvuran yani yenilik yaratan bir birey olarak tanımlamaktadır.

Baudeau'ya göre, tarımsal alandaki girişimci elde ettiği gelirin fazlasını toprak sahibine ödüyor. Kiracı konumunda olan çiftçi için, ödemiş olduğu kira aslında girişimcinin üretim sürecine yöne veren maliyet olarak ele alınmaktadır. Fakat fizyokrat düşünce savunucuları, uzun dönem ele alınınca bu maliyet ve ücretlerin sabit veya sabite yakın olduğunu söylemektedir. Yani burada çiftçi, uzun vadede belli olmayan maliyetlere sahiptir. Buradaki belirsizliğin söz konusu olduğu nokta, hasat miktarı ve satış fiyatıdır. Baudeau'ya göre, girişimci piyasanın etkinliğini arttıran veya piyasadaki riski minimuma indiren, yasal ve yönetim ile alakalı düzenlemeleri geliştiren kişi olarak rol üstlenmektedir (Hebert ve Link, 2006, s. 590).

3.4.2 Klasik Yaklaşım Göre Girişimcilik

3.4.2.1 Adam Smith

Klasik iktisadın başlangıcı olarak kabul edilen eser, Adam Smith'in 1776 yılında kaleme aldığı "Ulusların Zenginliği" adlı eseridir. Adam Smith bu eserinde kapitalizm kavramını teori olarak inceleyen ilk kişidir. Adam Smith'e göre girişimci kapitalist üretim için gereken kaynakları endüstriyel bir girişim içinde başarılı bir şekilde bir araya getiren mülkiyet sahibidir. Dolayısıyla kapitalistler, aslında gelişmeyi ve toplumsal alandaki refahın dağılımını sağlayan bir etken olarak ifade edilmektedir (Kaplan, 2011, s. 10).

3.4.2.2 Jean Baptiste Say

Girişimcilik kavramının iktisat literatürüne dördüncü üretim faktörü olarak girmesi Jean Baptiste Say ile olmuştur. Say'den sonra artık, girişimci bir üretim faktörü olarak değerlendirilmiştir. Say, girişimciyi var olan ekonomik kaynakları düşük verimlilikten yüksek verimliliğe taşıyan kişi olarak tanımlamaktadır. Say, girişimci ile sermayedar arasında karşılaştırma yapmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda Say'e

göre, yatırımın finansal riskini üstlenen kişiye sermayedar denilirken; üretim için gerekli olan faktörleri yeni zenginlikler üretebilecek biçimde bir arada toplayan kişiye ise girişimci denilmektedir (Özkul ve Dulupçu, 2007, s. 71).

3.4.2.3 Jeremy Bentham

Bentham, girişimcilikte yeniliğin önemini vurgulamıştır. Bunu yaparken de adına hapisane modeli dediği bir model geliştirmiştir. Bu modelde hücreleri gardiyana bakan dairesel bir hapisane söz konusudur. Bentham'ın bu modelinde öne çıkardığı şey, yönetsel yenilikten çok sözleşmeli yönetim ilkesidir. Bu ilkede yer alan ekonomik teşviklerin doğru bir yapılanmaya yönelmesi ve istenilen ekonomik etkinliğin elde edilmesi, girişimcinin dinamik bir biçimde sergilediği aktivitelerine dayanmaktadır. (Hebert ve Link, 2006, s. 592).

Bentham'a göre, girişimci hapisanenin düzenli bir biçimde varlığını sürdürebilmesi için gerekli unsurları satın alan ve hapisanede yer alan emeğin çalışması sonucu elde edilebilecek gelir üzerinden vergi elde eden, herhangi bir bağımlılığı olmayan bir sözleşmecidir. Bu durumda girişimci niteliğine sahip olan yönetici, çalışanların sağlığını ve üretkenliklerini ne kadar korursa, o süreç kadar kazanç elde edecektir. Dolayısıyla Bentham, çalışanlar için yaşam sigortası uygulanmasının büyük faydalar sağlayacağını belirtmiştir. Aslında Bentham bunu belirtirken araştırmalarını ölüm oranlarını dikkate alarak yapmış ve yaptığı analize dayanarak mahkûmun ölme ihtimaline karşı herkesten belli bir oranda para toplanmasını, bunun sonucunda eğer mahkûm ölürse mahkûmun ailesine geri ödeme yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ölüm oranları ile toplanan para arasındaki olumlu fark, yani ölüm oranlarının toplanan paradan az olması durumunda ortaya çıkan fazla paranın ise, girişimcinin kârını oluşturacağını belirtmiştir (Hebert ve Link, 2006, s. 592).

3.4.3 Neoklasik Yaklaşım Göre Girişimcilik

3.4.3.1 Leon Walras

Walras, girişimcinin asıl rolünün üretken değerleri arz ve talep etmek olduğunu ifade ederek girişimcinin mübadelesi olmadan ücretlerin, faizlerin ve rantların hiçbir zaman belirlenemeyeceğini ileri sürmüştür. Fakat buna rağmen girişimciyi denge modelinin dışında tutmuştur (Alada, 2000, s. 50).

3.4.3.2 Alfred Marshall

Neoklasik okulun öncülerindendir. Marshall'a göre girişimcinin rolü toplumun talep ettiği veya ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetleri üretmek, bunları yaparken söz konusu üretim maliyetlerini minimuma indirecek yeni yöntemleri ve geleceğe yönelik yeni fırsatları bularak yenilikleri ortaya çıkarmaktır. Girişimci bunu yaparken firma içinde tüm sorumlulukları, kontrolü sağlayacak biçimde üstlenir. Girişimci burada bir yandan üretimi yönetecek, bir yandan yapılacak olan işte ortaya çıkması muhtemel iş riskini yüklenecek, aynı zamanda tüm bunların yanında sermayeyi ve emeği kontrol edecek, yani bir anlamda hem yönetici hem de işveren rolünü üstlenecektir (Arıkan, 2004, s. 5).

3.4.3.3 Von Thünen

Thünen, girişimci ile yönetici arasında bir karşılaştırma yapmıştır. Girişimci ile yönetici arasında ayırım yaparken de girişimciyi yöneticiden ayıran unsurun, girişimcinin risk üstlenmesi olduğunu belirtmiştir. Yönetici halihazırda söz konusu olan işin başına gelir. Ancak girişimci yeni bir iş kurar, kurduğu işin başarısızlığa uğramasını önlemek için planlar yapıp, çözüm üretir. Thünen'in girişimcilik teorisinin gelişmesinde en önemli faktör hem risk alan hem de yenilik yaratan girişimciyi birlikte ele alması yani birleştirmesidir (Hebert ve Link, 2006, s. 593).

3.4.4 Schumpeteryan Girişimcilik Teorisi

Schumpeter'in tarif ettiği girişimcinin en belirgin özelliği, liderlik özelliğine sahip olmasıdır. Yani girişimci yenilik meydana getiren kişi olmanın dışında, lider konumunda da olmak zorundadır. Schumpeter'in burada söylediği liderlik ise, bir dışuncenin ilk yaratıcısı olmak değil, lider davranışının enerjisiyle hareket etmektir (Kızılkaya, 2005, s. 28).

Daha önceki yaklaşımlarda girişimci ile sermayedar, yönetici vb. unsurlar arasında karşılaştırma yapılmıştı. Schumpeter ise girişimciyle, alışılmış ekonomik fonksiyonları yerine getiren iş adamları arasında ayırım gözetmiştir. Yani girişimci ekonomiye dinamik katarken iş adamı ise durağan koşullarda varlığını devam ettirip kar elde eden kişidir (Kızılkaya, 2003, s. 18).

3.5. Girişimciliği Belirleyen Unsurlar

Girişimcilik, içerisinde pek çok faktör barındırması sebebiyle, çok yönlü ele alınması ve incelenmesi gereken bir kavramdır. Çünkü girişimcilik doğrudan girişimcinin kendisiyle, onun kurmuş olduğu ya da devam ettirdiği örgütle ve hem girişimcinin hem de firmanın içerisinde bulunduğu sosyal, kültürel, ekonomik fiziki vb. çevreyle bir bütündür (İrmiş, Durak, ve Özdemir, 2010, s. 17).

3.5.1 Bireysel Yaklaşım

Bireysel yaklaşımı savunan araştırmacılar; girişimciyi daha çok psikolojik, demografik ve kişilik özellikleri üzerinde durarak açıklamaya çalışmışlardır. Bu araştırmacılara göre psikolojik etki, kişilik özellikleri ve bireyin deneyimleri girişimci olmayı etkilemektedir (Naktiyok, 2004, s. 13).

Bireysel yaklaşımın önemle üzerinde durduğu konu kişilik özellikleridir. Kişilik özelliklerinden hareketle, proaktif kişilik özelliklerine sahip kişilerin girişimcilik özelliklerini sergileme olasılığının daha yaygın olduğu inancı yaygındır. Dolayısıyla “yüksek motivasyon kendine güven, yüksek enerji, yenilik ruhu, yüksek başarı beklentisi, iç kontrol odağı, sabır, risk alma, kendini yönlendirme, yüksek otonomi, bağımsızlık ihtiyacı ve çevreyi etkileyecek faaliyetleri yapmaya daha yatkın” olan kişilerin girişimci olma olasılığı daha yüksek denilebilmektedir (Naktiyok, 2004, s. 14).

3.5.2 Çevresel Yaklaşım

Bu yaklaşım girişimci olmanın temelinde bireysel özelliklerle, girişimcilik kararını etkileyen çevresel özelliklerin karşılıklı etkileşiminin yattığını savunur. Çevresel yaklaşıma göre girişimcilik; sosyal, ekonomik, politik, teknolojik ve kültürel koşullara karşı bir tepkidir. Girişimcilik davranışı, bu şartlarla beraber şahsi deneyim, yetenek, kişilik ve demografik özelliklerden etkilenmektedir (Kaya, Güzel ve Çubukçu, 2011, s. 80).

3.5.3 Firma Yaklaşımı

Firma yaklaşımı, var olan işletme içerisinde yapılan faaliyetlere odaklanmaktadır. Yapılan bu faaliyetler de girişimci olmayı belirlemektedir. Girişimcilerin, başarıları yönünden yönetici özelliklere sahip olmaları bir zorunluluk olmakla beraber hiçbir zaman geleneksel yönetici olmamalıdır. Fırsatları aramak için, aktif değişimi arayan girişimci, finansal güvenliğini riske atmakta ve stratejik davranmaktadır. Stratejik davranmak, kaynak varlığı ile hareket etmekten ziyade fırsat algılama gücüdür. Geleneksel yönetici ise bunun aksine kaynaklarına odaklanmaktadır. Bu noktada geleneksel yönetici ile girişimci birbirinden ayrılmaktadır. Yine geleneksel

yönetici, ayrıntılı plan yapar, kural ve tabulara karşı aşırı duyarlıdır. Buna karşın, girişimci kural ve tabuları yol gösterici olarak görür ve hareket eğilimi daha yüksek olup daha atılgandır (Naktiyok, 2004, s. 19).

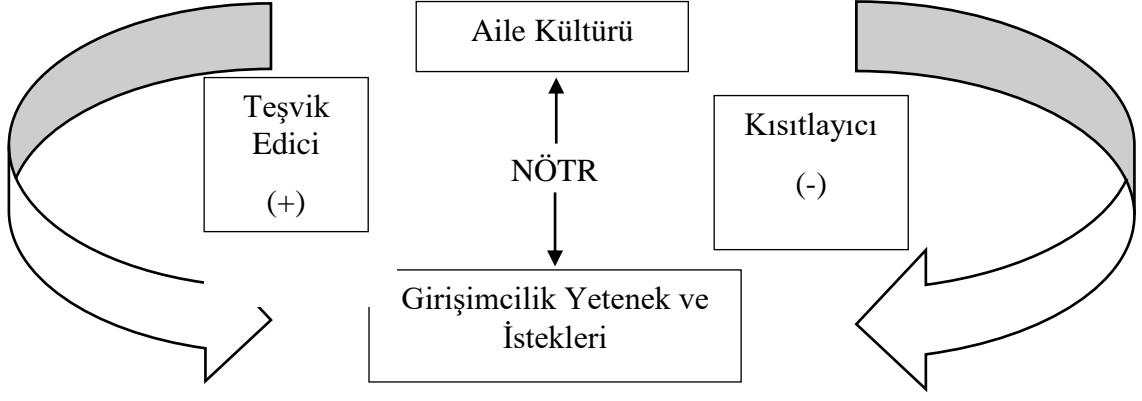
3.6. Girişimciliği Etkileyen Unsurlar

3.6.1 Kültür ve Eğitim

Risk üstlenme, bir yenilik başlatma gibi eylemler girişimcilik kavramının temel unsurları olarak karımıza çıkmaktadır. Bu gibi eylemler bazı kültürlerde gayet doğal karşılanıp desteklenirken, bazı kültürlerde ise henüz yer edinmemiş popüler olmayan niteliktedir. İşte girişimciliğin rahatlıkla kök salıp gelişmesine zemin hazırlayan kültüre girişimcilik kültürü denilmektedir. Girişimciliğin gelişiminde eğitimin yeri de oldukça önem arz etmektedir. Çocuğun okul hayatında karşılaşacağı girişimcilik özelliklerini köreltici baskı ve davranışlar ileride meslek seçiminde daha az riskli, yenilik ve yaratıcılıktan uzak rutin işleri tercih etmesine sebep olabilir. Ezberciliğe yönelmiş bir eğitim sistemi yerine kişisel yetenek ve yaratıcılığın dışarıya yansımaya yardımcı olacak bir eğitim sisteminin yürütülmesi girişimciliği olumlu yönde etkileyecektir (Iraz, 2010, s. 163).

3.6.2 Aile ve Sosyal Çevre

Bireylerin aile yapıları da girişimci bir kişiliğin oluşmasında önemli derecede etkili olmaktadır. Bu etkileşim aşağıda yer alan Şekil 3.2’de gösterilmektedir.

Şekil 3.2: Ailenin Girişimcilik Üzerine Etkisi

Kaynak: Mortan, K., Gücelioğlu, Ö., & Alpaslan, T. (1987). *Türkiye'de Girişimcilik İle İlgili Sorunlar ve Çözümler*. İstanbul: TÜSİAD:19

Şekilde de görüldüğü üzere, ailede alınan eğitim, görgü, etik vb. faktörler çocuğun girişimcilik istek ve yeteneği üzerinde üç şekilde etki göstermektedir. Bu etkiler şöyle sıralanabilir (Mortan, Gücelioğlu ve Alpaslan, 1987, s. 19):

- Teşvik edici etki (olumlu etki)
- Kısıtlayıcı etki (olumsuz etki)
- Kararsızlık yaratıcı etki

Teşvik edici etki durumunda aile, çocuğu hayatını serbest kazanma ve kendi işini kurması konusunda teşvik eder. Aile reisi girişimci ise ya da yakın akraba ile aile çevresinde girişimci kişiler var ise, bu kişiler çocuğa örnek gösterilebilir, onun gibi olması veya onu geçmesi istenir.

Kısıtlayıcı etki durumunda aile içinde maddi zorlukların oluşturduğu etki ya da tarıma dayalı yaşamını sürdürme çocuğun girişimci olmasını önlemektedir. Bu tür ailede çocuğun horlanması tek başına başarıya arzusunu köreltmektedir.

Kararsızlık yaratıcı etki durumunda ise aile, özellikle modern toplumlarda çocuğu toplumsallaştırmak yerine eğitim ve formel toplumsallaştırma rolünü görev ediniz. Uzun süre okula devam etmesi beklenen ve başarılması zor işlere zorlanan bu çocuklar ailede aldıkları eğitim yetersiz olduğu için ikilemde kalmaktadırlar.

3.6.3 Psikolojik Unsurlar

Girişimci kişilerin bağımsızlık duygusu ve enerji seviyeleri yüksek olup, etkili bir biçimde kendilerini kontrol edebilirler. Girişimcinin başlıca psikolojik özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Esen ve Conkar, 1999, s. 19).

- Kararlarda şahsi sorumluluk alma,
- Kararlardan somut önerilere ulaşma,
- Daha fazla beyin gücü gerektiren alanlarda çalışma,
- Parasal dürtülerden kaynaklanan çalışma isteği,
- İleriyi görme ve düşünme eğilimi,
- Çalışma esnasında arkadaşlık ve akrabalık ilişkileri yerine profesyonel biçimde davranma biçimindedir.

3.6.4 Yasal, Politik ve İdari Unsurlar

Bir ülkedeki yasal, siyasi ve idari ortam ile şartların girişimciliğin gelişmesinde veya gelişmemesinde büyük bir payı vardır. Eğer ilgili ülkede girişimcilik aleyhinde bir fikri oluşum ya da şüpheler varsa bu durum yasalara, idari kararlara ve siyasal alana da yansıtacaktır. Bundan dolayı bu durum yeni şirket kuruluşlarının oranını düşürecektir. Yasal düzenlemelerin, ekonomi politikalarının ve bürokratik unsurların

girişimciliği teşvik ettiği ortamlarda girişimcilik faaliyetleri daha rahat gelişebilecektir (Iraz, 2010, s. 165).

3.6.5 Ekonomik evre

Bir ülkede yer alan ekonomik evre de girişimciliği etkileyen unsurlar arasındadır. Hkmetler, maliye politikalarıyla girişimciliği ciddi olarak etkilemektedir. Bir ülkede girişimcilik için uygun bir ekonomik evre oluşturulmaması milli gelirden AR-GE harcamalarına ayrılacak payı azaltmakta, yeni alınmış patentlerin sayısını düşürmekte ve bilim adamı, teknisyen ve mühendis olarak eğitim görmekte olan öğrencilerin sayısında bir azalma ortaya çıkmaktadır. Girişimcilik için uygun bir ekonomik çevrenin oluşturulması, düzenli para ve maliye politikalarına bağlıdır (Iraz, 2010, s. 166).

4. BÖLÜM

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE VE EKONOMİLERDE YENİLİKÇİLİK VE GİRİŞİMCİLİK: TÜRKİYE-ARJANTİN KARŞILAŞTIRMASI

Gelişmekte olan ülke ve ekonomiler ile yenilikçilik ve girişimcilik kavramlarının geniş bir şekilde incelendiği ilk üç bölümden sonra ülke karşılaştırması uygulaması yapılarak Türkiye ve Arjantin karşılaştırması yapılmaktadır. Örnek olarak Türkiye ve Arjantin'in verilmesinin sebebi; iki ülkenin de yakın tarihlerde yaşamış oldukları ekonomik krizlerden sonra şu anki durumlarını daha iyi görmek, karşılaştırma verilerinin elde edilebilir olması, işsizlik oranları, sanayi üretim büyüme hızı, yoksulluk sınırı altındaki nüfus oranları ile işgücünün nüfusa oranla birbirine çok yakın olması gibi öğelerdir. Bu bölümde Türkiye ve Arjantin'in ekonomileri, bilim ve teknoloji politikaları ile ulusal girişimcilik ve yenilikçilik politikaları incelenmiş ve yıllar bazındaki ekonomik göstergeleri ve girişimciliği ele alırken aynı zamanda yasal düzenlemeler ve yenilikler hem ayrı ayrı hem de karşılaştırma uygulamasıyla ele alınmaktadır.

4.1. Türkiye Ekonomisine Genel Bakış

Türkiye ekonomisinde sanayileşme süreci Osmanlı Devleti'nden geriye kalmış cılız sanayinin geliştirilmesi ile cumhuriyetin ilanını takip eden dönemde başlamıştır. 1927 senesinde yapılmış olan endüstri sayımında 65.000 civarında işletme olduğu tespit edilmiştir. Bu işletmelerin %43,5'i tarım, %23,8'i dokumacılık, %22,6'sı maden, makine ve onarımı grubundan oluşmaktadır. 1923 ile 1929 yılları arasında bir taraftan sanayi temel malların üretiminde belirli bir mesafe kat etmiş, öte taraftan da piyasalardaki parçalı yapıyı ortadan kaldıracak yeni bir para sisteminin oturması sağlanmıştır. Fakat, kurumların gelişmesinde belirli bir aşamaya gelmeden ve sanayide istenen adımlar yeterince atılmadan bütün dünyayı etkileyen 1929

buhranının ortaya çıkması ve bu buhranın Türkiye'nin önüne bıraktığı koşullar, iktisat politikası tercihlerinde dışarıya kapalı bir yapıya yönelmeyle sonuçlanmıştır (Tuncel, 2011, s. 257).

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde değinmiş olduğumuz; Fizyokrat düşüncenin savunucularından Quesney Yaklaşımı ekonomik buhrandan sonra ortaya çıkmış bir görüştür.

Korumacı, devletçi ve planlı bir biçimde sürdürülen bu model 1930'lu yılların kalkınma hamlelerine yön vermiştir. 1934 senesinde uygulamaya girmiş olan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nın yüklenicisi olarak sayılan Sümerbank, bu dönemlerde devletin tekstil sektörü adına gerçekleştirmiş olduğu en önemli yatırım niteliğini taşımaktadır. Bu kalkınma planında 1940'ların sonunda yaşanan değişimle birlikte 1950'lerden itibaren "özel kesim" de sektörde ağırlık kazanmaya başlamıştır (Tuncel, 2011, s. 257).

1946 yılına dek sürdürülen bu planlar ekonominin düzene girmesi açısından kısmen başarılı olmuştur. Bu dönemden sonra çok partili döneme geçiş ve uygulanan yeni politikalar, yeni düzene geçişi kolaylaştırmış ve özelleştirmeye tekrar geçiş başlamıştır (Arıkan U. , 2014).

Ekonomik yapılanma sırasıyla Truman Doktrini, Marshall Planı ve Barker Raporu ile geliştirilmeye çalışılmıştır. Beklenenin gerçekleşmemesi üzerine "Yabancı Sermaye Yatırımları Teşvik Kanunu" çıkarılmıştır. Ayrıca 1952 yılında Türkiye'nin NATO'ya katılmasıyla savunma bütçeleri azaltılarak yatırımlara aktarılmıştır. Truman doktrini; 1947 yılında ABD Başkanı Harry Truman tarafından Komünizm tehdidi altında bulunan ülkelere mali ve askeri yardım gayesiyle çıkarılmıştır. Barker Raoru; Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'nın hazırlamış olduğu James Barker'in

öncülüğünü yaptığı tarım desteği sunulmasını öneren rapordur. Marchall Planı; İkinci Dünya Savaşı sonrası ABD kaynaklı Türkiye'nin de dahil olduğu 16 ülkenin yer almış olduğu yardım paketidir (Arıkan U. , 2014)

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde değindiğimiz girişimcilik teorilerinden Neoklasik Yaklaşımın öncülerinden Alfred Marchall teorisinin uygulanmış olduğu görülmektedir.

Özellikle 1960'lı yıllarda başlatılan kalkınma planlarıyla birlikte gündeme gelen teşvikler sonucunda özel kesimin tekstil piyasasında önemli ilerlemeler kaydettiğini belirtmek gerekir. Dönem içinde gerçekleştirilen büyük ölçekte yatırımlarla beraber sektörde özel kesimin ağırlığı git gide artmıştır. Türk imalat sanayisinde yapısal olarak dönüşüm 1960-1970 yılları arasında yoğunlaşmıştır. Bu dönemde yatırımlar ithal ikamesine bağlı yapılmaktaydı.

Gerek kamu gerekse özel imalat sanayi yatırımlarının toplam yatırımlar içerisindeki payı çoğalmış, imalat sanayinin alt sektörlerinde özellikle metal ana sanayi, tütün, içki, gıda, dokuma giyim sektörlerinde yatırımlar artmıştır. Emek yoğun sanayiler yerini uzmanlaşmış sanayilere bırakmış ve kamu kesimi imalat sanayi yatırımlardan çekilmiştir (Soral, 2008, s. 18).

1948-1980 yılları arasında dönem sonunda ortaya yurtiçi talebe yönelik, dış ticarete koruma rantları ile beslenen; fakat bu yoğun koruma ve kaynak aktarımına rağmen uluslararası alanda rekabet edebilme gücüne sahip olmaya; Ar-Ge'ye bütçe ayırmayan; teknolojiyi ithal etmek zorunda kalmış bir ulusal endüstri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bugün karşı karşıya kalınmış olan acımasız dış rekabet, o dönemde söz konusu korumalar sebebiyle, oldukça sınırlı durumdaydı. Yine de Türkiye, ileri teknoloji gerektiren endüstriyel alanlarda kendi teknolojisini

geliştirmemiştir. Kurulan sanayiler, gelişmiş ülkelerden alınan eski teknolojilerin ülkeye getirilmesi şeklinde gerçekleşmiştir. Yine de bu dönemde makine teçhizat üretecek ağır sanayi ve savunma sanayisi kurulamamıştır (Soral, 2008, s. 18).

1970'li yıllarda özellikle petrokimya ve makine sanayisinde yaşanan gelişmeler sebebiyle düşükten orta teknolojiye geçiş yapmaya çalışan Türkiye 1980'li yıllarla birlikte dışa açılma süreci ile beraber temel ihracatçı sektörü olan tekstil ve hazır giyime odaklanarak tekrar düşük teknolojiye yönelmiştir. Tarımsal hammadde ve ucuz işgücüne dayalı sektörlerde, tekstil, konfeksiyon, cam, seramik, deri eşya, ambalaj, dayanıklı tüketim malları, otomobil dışındaki ulaşım araçları, metal yan sanayi ve turizm benzeri sektörlerde yatırımlar teşvik edilmiştir (İstanbul Ticaret Odası, 1989, ss. 37-39).

Türkiye 24 Ocak 1980 yılında aldığı kararla dışa kapalı, ithal ikameci bir sanayileşme politikasından, ihracata öncelik veren dışa açık büyüme politikasına geçmiştir. 1980 yılı sanayileşmede bir milat olup, artık ithalata ağırlık veren ihracata yönelik sanayi sektörlerinin üretimleri teşvik görmekteydi. 1980'den sonra 24 Ocak kararlarının olumlu sonuçlar doğurması, gümrük engelinin aşılması yabancı ürünlerin iç piyasaya girerek yerli ürünlerle rekabet etmeye başlaması, devletin çeşitli fonlardan özel sanayiye kredi ve finansman sağlaması, KİT'lerin özelleştirme politikaları ile özel kurumlara devredilmeye başlanması, yap-işlet-devret modeli ile yeni tesis ve işletmelerin inşa edilmesi, şehir çevresinde küçük sanayi sitelerinin faaliyet göstermesi özel sektörü teşvik eden başlıca faktörlerdir (İstanbul Ticaret Odası, 1989, ss. 37-39).

Türkiye ekonomisini içinde bulunduğu krizden çıkarmak adına 24 Ocak 1980 tarihinde bir istikrar programı hayata geçirildi. Bu sadece bir istikrar programı

değildi, ithal ikameci sanayileşme döneminden; ihracata yönelik büyüme dönemine geçişin habercisi olan bir dizi radikal dönüşüm içeren bir reform paketi idi. 1980'li yıllarla beraber uygulanan teşvik ve düşük değerli yerli paraya dayanan döviz kuru politikalarıyla ihracatta önemli artışlar görülmüştür. İhracat miktar olarak artarken sektörel yapısı da değişmiş, tarım ürünlerinin payı azalırken sanayi ürünlerinin payı yükselmiştir (Tuncel, 2011, s. 259).

1980 yılında faizlerin serbest bırakılması ile başlayan liberalleşme süreci 1989 senesinde sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesi ile son bulmuştur. Bu tarihten sonra sıcak para girişi çıkışlarına bağlı olarak belirlenen büyüme çevrimleri yaşayan ekonomide istikrarsızlıklar artmıştır. Ekonomik kırılmalıklar ile geçen 1990'larda Türkiye küreselleşen dünyada ihracatın teknolojik imkanları yönünden de gelişmekte olan ülkelerin birçoğundan geri kalmıştır. Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet avantajına sahip olduğu sektörler; tekstil, metal ürünleri, gıda, plastik ve kauçuk olarak dört alanda kilitlenmiş bir durum görülmektedir (Tuncel, 2011, s. 259).

Türkiye ekonomisinin dışa açık sektörlerine baktığımızda metal, motorlu taşıtlar ve kimyasal ürünlerin dış ticaretteki payı %35'e ulaşmaktadır. Bu üç sektör son 10 senelik performanslarına bakıldığında net ithalatçı konumundadır. Burada sevindirici tek gelişme ise orta-ileri teknoloji yoğun motorlu kara taşıt sektörünün net ihracatçı konuma gelme konumuna yaklaşmasıdır. Türkiye'nin net ihracatçı konumda olan tekstil, giyim eşyası, gıda, metal ürünler, plastik ve kauçuk ile içecek sektörlerinin dış ticaretteki payı %23 civarındadır. Türkiye ekonomisi net olarak ithalatçı bir ülke konumundadır başka bir deyişle mevcut imalat sanayi açısından ithalat bağımlılığı yüksektir. Net ihracatçı konumda görüldüğü sektörler ise emek yoğun düşük teknolojili sektörler olmaktadır (Sönmez, 2010).

Tablo 4.1. Türkiye’de Temel Ekonomik Göstergeler

	2011 ^a	2012 ^a	2013 ^a	2014 ^a	2015 ^a	2016 ^b	2017 ^b
GSYH(%) (Büyüme hızı paritesine göre)	11,1	4,8	8,5	5,2	6,1	2,9	
Kişi Başına GSYH (\$)	11,205	11,588	12,480	12,112	11,014	10,807	
Reel GSYH Artış Oranı (%)	8,2	7,4	6,3	7,4	7,8	7,7	
Sınai Üretim Artış Hızı (%)		2,4	3,5	3,5	2,9	1,8	
Tüketici Fiyatları Enflasyonu (yıl sonu %)	10,05	6,2	7,4	8,2	8,8	8,5	6,5
İhracat (milyon \$)	134,906	152,462	151,803	157,610	143,839	142,533	153.300
İthalat (milyon \$)	240,839	236,544	251,661	242,178	207,234	198,618	214.000
Cari İşlemler Dengesi (milyon \$)	-74,402	-47,962	-63,621	-43,597	-32,118	-32,590	-32,000
Dış Borç Stoku (yıl sonu; milyon TL)	150,291	146,359	183,185	197,868	238,121	291,024	
İşsizlik Oranı (yıl sonu)	9,1	8,4	9,0	9,9	10,3	10,9	10,2
Yıl Sonu Dolar Kuru (TL)	1,907	1,783	2,134	2,319	2,908	3,532	

a: Gerçekleşme b:EIU tahmin

Kaynak: (BUMKO, 2017), (TÜİK, 2017)

Tablo 4.1’de yer alan 2011-2014 verileri gerçekleşmiş olan, 2015 verileri tahmin edilen ve 2016 ve 2017 verileri ise ön görülen veriler olarak gerçekleşmektedir. Bu verilere göre GSYH 2011 yılı büyüme paritesine göre %11,1 iken 2016 yılında %2,9 oranındadır. Kişi başı GSYH 2011-2016 yılları arasında 11,205 dolardan 10,807 dolar, reel GSYH artış oranı %8,2’den %7,7 doğrultusunda düşüş göstermiştir. Sınai üretim artış hızı 2012-2016 yılları arasında %2,4’ten %1,8’e gerilemiştir. Tüketici fiyatları enflasyonu 2011 yılında %10,05 iken 2017 yılında %6,5 oranında düşüş göstermektedir. 2011-2017 yılları arasında ihracat 134,906 milyon dolardan

153,300 milyon dolar artış gösterirken ithalat 240,839 milyon dolardan 214.000 milyon dolara düşüş göstermektedir. 2011-2017 yılları arasında cari işlemler dengesi -74,402 milyon dolardan -32.000 milyon dolara, işsizlik oranı %9,1'den %10,2 yönünde artış göstermektedir. 2011-2016 yılları arasında dış borç stoku 150.291 milyon TL'den 291,024 milyon TL'ye, yıl sonu dolar kuru ise 1,907 TL'den 3,532 TL'ye artış göstermektedir.

4.1.1. Türkiye'de Bilim ve Teknoloji Politikaları

Türk bilim politikasının tarihsel olarak gelişimine bakıldığında, planlı gelişme döneminin başlangıç dönemi 1960'lı yılların başı olarak alınabilir. 1963 yılında TÜBİTAK'ın kurulmasıyla ulusal bilim ve teknoloji politikaları için kurumsal bir yapı oluşturulmasında adımlar atılmıştır. Bu dönemde gelişen bir diğer önemli gelişme ise OECD tarafından başlatılmış olan ve Türkiye'nin de katılmış olduğu "Pilot Takımlar Projesi" olmuştur. Türk bilim politikasına dönük ilk ciddi adımlar 1979-1983 dönemlerini kapsayan dördüncü beş yıllık kalkınma planı döneminde atılmıştır (Atmaca, 2005, s. 152).

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu bu dönemin sonu olan 1983 yılında kurulmuştur. Bu plan kapsamında teknoloji politikasına net bir şekilde değinilmiştir. Türk bilim politikası açısından somut hedeflerin konulduğu dönem 1990-1994 dönemlerini kapsamakta olan plan dönemi olmuştur. Ar-Ge desteklerinin kabullenilmesi Ar-Ge harcamaları ve araştırmacı sayısı için sayısal hedefler ilk kez bu plan kapsamında konulmuştur. Bu dönemde bilim ve teknolojik altyapıyı geliştirmek amacı ile 1990 yılında KOBİ'leri desteklemek amacıyla KOSGEB, 1991 yılında Ar-Ge ve teknolojik destekler sağlamak amacıyla TTGV, 1994 yılında fikri mülkiyet haklarını düzenleyen Türk Patent Enstitüsü kurulmuştur (Atmaca, 2005, s. 152).

Fakat ortaya koyulan belgelerin, genel geçerliliği tartışmasız unsurlar içermelerine ve bazı önemli yasal değişiklikler getirmelerine karşın, hedefleri bakımından tam olarak uygulamaya konuldukları söylenemez. Bunun sebebi, bilim ve teknoloji alanında paylaşılan bir ülke vizyonunun ortaya konmamış olması ve önerilen politikaların ilgili tüm kesimler tarafından ortaklaşa sahiplenmelerinin sağlanamaması olarak gösterilebilir (TÜBİTAK, 2004).

Refah toplumuna ulaşma sürecinde bilim ve teknolojiden daha etkili bir araç olarak yararlanılmasını sağlamak adına, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 13 Aralık 2000 tarihindeki toplantıda 2003-2023 yılları için Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji Stratejileri Belgesi'nin hazırlanması kararını almıştır. Avrupa Birliği'nin teknoloji geliştirme arayışları ile uyumlu olarak hazırlanmış olan strateji belgesi Türkiye'yi bilgi ekonomisine taşıyacak politikanın genel hatlarıyla belirlemektedir. Neredeyse bir yıl süren hazırlık çalışmaları ardından, 24 Aralık 2001 tarihli Yedinci Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu toplantısında, projenin adı "Vizyon 2023: Bilim ve Teknoloji Stratejileri" olarak belirlenmiştir. Projenin ana fikri, temel yaklaşımları ve bu kapsamda yürütülecek alt projelerin ayrıntılı içeriği ile yürütme planı ve yönetim şekli onaylanmıştır. Vizyon 2023 projesinin ana teması; "Cumhuriyetimizin 100. yılında Atatürk'ün işaret ettiği muasır medeniyet seviyesine ulaşma hedefi doğrultusunda ilim ve teknolojiye hâkim, teknolojiyi bilinçli kullanan ve yeni teknolojiler üretebilen, teknolojik gelişmeleri toplumsal ve ekonomik faydaya dönüştürme yeteneği kazanmış bir "refah toplumu" yaratmak olarak belirlenmiştir (TÜBİTAK, 2004).

4.1.2. Türkiye’de Ulusal Yenilikçilik ve Girişimcilik Politikaları

Türkiye’de teknoloji ve yenilikçilik alanında yapılan ilk çalışmalar planlı dönemle başlamaktadır. 1962 yılında Devlet Planlama Teşkilatı’nın kurulmasından sonra Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlanmış ve ülkenin bilimsel ve teknolojik faaliyetlerin yönlendirilmesi gayesiyle Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu’nun (TÜBİTAK) kurulmasına karar verilmiştir. İkinci ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ise, teknolojik gelişme ve teknoloji transferi konuları ele alınmıştır. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda da ilk kez, teknoloji politikalarından söz edilmiş; “teknoloji politikalarının sanayi, istihdam ve yatırım politikalarıyla birlikte bir bütün olarak ele alınması ve belirli sektörlerin kendi teknolojilerini üretecek biçimde geliştirilmesi” öngörülmüştür. Ancak, 60’lı ve 70’li yıllarda, bilim ve teknoloji alanında izlenen ana politika, doğa bilimlerinde temel ve uygulamalı araştırmaların desteklenmesi olmuştur (Ersoy ve Şengül, 2008, s. 69).

Yıllarca, uzun dönemli yüksek enflasyon, yüksek faiz oranları ve tekrarlayan krizler şeklinde ortaya çıkan kötü ekonomik koşullar, Türkiye’de yenilikçiliğin gelişmesine engel olmuştur. Bununla birlikte 2001 krizinden sonra, 2003 yılının ortalarında Türkiye daha istikrarlı bir döneme girmiştir. 2004’te GSMH rakamı, 2001 yılındaki %-7,50’nin tersi bir şekilde %8,50 oranına ulaşmıştır. 2004 yılındaki %9,3’lük oranla enflasyon son 28 yılın en düşük rakamına ulaşmıştır. 2002’den itibaren endüstri ve ticaret ekonominin yeniden toparlanmasını destekleyici bir ivme göstermiştir. Öbür taraftan ekonomik performanstaki pozitif gelişmeler, yeni iş imkanları yaratmada çok da destekleyici olmamıştır. Bununla birlikte 2004’deki işsizlik oranı %10,4’ü göstermektedir. Reform programlarıyla az da olsa bir yükselme olmasına rağmen doğrudan yabancı yatırımlar, diğer yükselen pazarlarla karşılaştırıldığında düşük olmaya devam etmiştir (Ersoy ve Şengül, 2008, s. 70).

Dünya Bankası'nın "Türkiye: Sürdürülebilir Büyüme ve AB ile Uyumlaşmayı Geliştirmede Ülke Ekonomik Memorandumu (2006)" başlıklı çalışmasında Türkiye'deki yenilikçiliğin önemine değinilmektedir. Ekonomik Memorandum çalışması Türkiye'nin, teknolojiyi kullanma, yenilikçilik, kalite standartları ve becerileri ile ilgili temel üstünlükleri analiz etmekte ve Türkiye'nin verimliliğinin artırılmasına yönelik tavsiyeler sunmaktadır. Ekonomik Memorandum'da Türkiye'deki yenilikçilikle alakalı Dünya Bankası beş kilit tavsiye öne sürmüştür (Elçi, 2007):

- Özel Ar-Ge için finansman olanaklarının artırılmasına yönelik teşvik sistemlerinin düzenlenmesi gerekmektedir.
- Firma düzeyinde yenilikçilik teşviklerini geliştirmeye ve araştırmacılar ile firmalar arasında ortaklığın oluşturulmasına yönelik politik ve yasal değişimlerin yapılması gerekmektedir. Bu değişimler, tüm üniversitelerin teknoparklar için mevcut olan teşviklerden yararlanabilmelerini içermelidir.
- Türkiye'de bulunan işletme, üniversite ve araştırma merkezleri arasındaki iş birliği ve iletişimi arttırıcı birimlerin sayısı arttırılmalıdır.
- Endüstriyel ve entelektüel telif hakları düzenlemeleri yeniden ele alınmalı ve bu konuda sıkı tedbirler alınmalıdır.
- Türk Milli Yenilikçilik Sistemi'nin etkililiğinin geliştirilmesi, AB politikalarına uyum ile yenilikçiliğin ve teknolojinin geliştirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

Türkiye’de girişimciler genellikle büyük işletme veya küçük ve orta boy işletme (KOBİ) kurmaktadır. Türkiye’de bulunan girişimcilerin çalışan sayısına göre %99,9’u KOBİ özelliği göstermektedir. KOBİ’ler Türkiye’de;

- Toplam istihdamın %78’ini,
- Toplam katma değer %55’ini,
- Toplam satışların %65,5’ini,
- Toplam yatırımların %50’sini,
- Toplam ihracatın %59’unu,
- Toplam kredilerin %24’ünü, oluşturmaktadır (KOSGEB, 2011, s. 10).

Buradan da anlaşılacağı gibi Türk girişimcisi KOBİ ağırlıklı bir yapıya sahiptir. Türkiye’deki KOBİ’lerin genel özellikleri ise aşağıda verilmektedir.

- Kurumsallaşma düzeyleri düşük, finansmana erişimleri kısıtlıdır.
- Sermaye yapıları yetersiz küçük ölçeklidir.
- Düşük teknoloji ile üretim yapılmaktadır, Ar-Ge ve yenilik yetenekleri çok sınırlıdır.
- Eğitim ve danışmanlık hizmetlerinden yararlanmaları son derece düşüktür.
- Yeni yatırım yapmak ve ihracata yönelmek için finansman ihtiyaçları bulunmaktadır (Cansız, 2008, s. 79).

Dünya bankası yatırım ortamı araştırmasına göre Türkiye’de yeni kurulan işletmelerin yaklaşık %50’si ilk iki senede başarısız olmakta ve dört yılın sonunda %40’ı ayakta kalabilmektedir. Yüksek iş hacim oranlarına rağmen ayakta kalan

girişimcilerin 2. ve 4. yılları arasında istihdam artışı %10'un altında seyretmekte, işletmeler yeterince büyümemektedir. Bunun sonucu olarak da Türkiye'de orta ölçekli işletmelerin en yavaş büyüyen işletme grubunu oluşturduğu ve KOBİ'lerin benzer ülke KOBİ'lerine kıyasla daha yavaş büyüdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla yeni işlerin yaratılmasında önemli rol oynayan yeni girişimcilerin, kurulma ve gelişme aşamalarında desteklenmesi önem arz etmektedir (Cansız, 2013, s. 37).

4.2. Arjantin Ekonomisine Genel Bakış

Arjantin, Güney Amerika'da Brezilya'dan sonra yüzölçümü açısından ikinci büyük ülkedir. Dünya genelinde bakıldığında ise; Hindistan'dan küçük, Kazakistan'dan büyüktür. Güney Atlantik ve Güney Pasifik Okyanusları arasındaki su yollarına yakın olmasından dolayı bölge olarak stratejik bir öneme sahip bulunmaktadır (The World Fact Book, 2017).

Arjantin, GSYH bazında büyüklük olarak Brezilya ve Meksika'dan sonra Latin Amerika'nın üçüncü büyüklükteki ekonomisidir. Yaklaşık olarak 43 milyon nüfuslu olan Arjantin'de kişi başı milli gelir (satın alma gücü paritesine göre) 22.806 ABD Doları biçimindedir. Gelir dağılımı eşitsizliği ve arada büyük farklar olmasına rağmen, Latin Amerika ülkelerindeki kişi başı gelirin en yüksek oranda olan ülkeler arasında bulunmaktadır (T.C. Ekonomi Bakanlığı, 2017).

Arjantin ekonomisi, tarım ve tarıma dayalı sanayi ağırlıklı bir yapıdadır. GSYH'nın %11 tarım, %29,6 sanayi, %59,1 ise hizmetlerden meydana gelmektedir. Arjantin ekonomisinde, hızla artmakta olan tarım ürünleri fiyatları önemli bir büyüme kaynağıdır. Arjantin'in en büyük sanayi kolları durumunda gıda ve içecek, kimya ve petrokimya, metal ve otomotiv yer almaktadır (T.C. Ekonomi Bakanlığı, 2017).

Arjantin, ilk sırada soya fasulyesi, buğday, mısır ve et ürünleri olmak üzere, dünyadaki önemli tarım ürünleri tedarikçilerinden biridir. Özellikle son yıllarda kolaylıkla pazarlanabilen bir ihraç ürünü ve elverişli dünya fiyatları sebeplerinden ötürü soya ekiminde hızlı bir ivme oluştu. Bu durum bir taraftan ekolojik kaygılara bir taraftan tek ürün ve pazara bağımlılığa neden olmaktadır. Arjantin’de yılda 14 milyon büyükbaş ve 5 milyon küçükbaş hayvan ve 2 milyon da domuz kesimi yapılmaktadır. Et ve balıkçılık ürünleri ve kümes hayvancılığı da önemli bir yer tutmaktadır. Arjantin’de hem ihracatta ham de iç pazarda et tüketiminin ortalamaların üzerinde yer almaktadır (Global Export, 2015, s.12).

Arjantin’de KOBİ’ler ihracatın yaklaşık olarak yüzde 6 oranını, geri kalanını ise büyük ölçekli işletmeler gerçekleştirmektedir. Firma yoğunlaşması özellikle ihracatta oldukça yüksek seviyede seyretmektedir. Arjantin’de toplam ihracatın dörtte birinden çoğunu ihracatta en büyük paya sahip olan ilk beş firma, yaklaşık%60’ını ilk 20 firma gerçekleştirmektedir (Global Export, 2015).

Arjantin, zengin doğal kaynaklara sahip, okur-yazar nüfus oranı yüksek, ihracat odaklı bir tarım sektörü ve çeşitlendirilmiş bir sanayi tabanına sahiptir. Arjantin, 100 yıl önce dünyanın en zengin ülkelerinden biri olmasına rağmen, 20. Yüzyılda, sürekli mali ve cari açıklar, yüksek enflasyon, dış borç yükü ve sermaye kaçıışı nedeniyle ekonomik krizler yaşadı. 2016 yılında Dünya Bankası, Arjantin’i yüksek gelirli ekonomiden üst orta gelirli ekonomiye indirdi (The World Fact Book, 2017).

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı’nın Arjantin’e dair genel ekonomik göstergeleri Tablo 4.2’de verilmektedir.

Tablo 4.2: Arjantin’de Ekonomik Göstergeler (2012-2017)

	2011 ^a	2012 ^a	2013 ^a	2014 ^a	2015 ^b	2016 ^c	2017 ^c
GSYH (milyar \$)	562,5	609,6	623,9	548,1	604,8	443,1	486,9
Kişi Başına GSYH (satın alma gücü paritesine göre)	21.065	21.308	22.052	22.270 ^b	22.731	22.806	23.583
Reel GSYH Artış Oranı (%)	8,4	0,8	2,9	0,5	1,8	-0,3	3,0
Sınai Üretim Artış Hızı (%)	9,2	-1,7	0,7	-0,8	1,0	1,7	2,0
Tüketici Fiyatları Enflasyonu (yıl sonu)	23,6	25,6	22,9	38,2	26,4	33,1	15,7
İhracat (milyon \$)	83.996	80.243	81.676	71.993	62.523	59.457	66.729
İthalat (milyon \$)	71.126	65.088	70.541	62.520	58.688	60.903	70.200
Cari İşlemler Dengesi (milyon \$)	-2.271	-1.170	-4.568	-5.877	-9.103	-15.294	-15.107
Dış Borç (yıl sonu; milyon \$)	132.743	133.042	136.272	139.556 ^c	135.938	140.310	148.354
İşsizlik Oranı (yıl sonu)	7,2	7,2	7,1	7,3	7,6	7,7	7,3
Döviz Kuru (\$)	4,11	4,54	5,46	8,08	9,23 ^a	16,40	18,27

a: Gerçekleşme b:EIU tahmin c:EIU öngörü

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı. (2017). 7 31, 2017 tarihinde <https://www.ekonomi.gov.tr> adresinden alındı.

Tablo 4.2’de Arjantin’in 2011-2014 verileri gerçekleşmiş olan, 2015 verileri tahmin edilen ve 2016 ve 2017 verileri ise ön görülen veriler olarak gerçekleşmektedir. Bu verilere göre GSYH 2011 verisi 562,5 milyar dolar iken 2017’de öngörölmüş olan oran 486,9 milyar dolardır. 2011-2017 yılları arasında kişi başı GSYH (satın alma gücü paritesine göre), ithalat (milyon dolar) ve işsizlik oranlarının yakın seyretmiş olduğu görölmektedir. Yine aynı yıllar arasında reel GSYH artış oranı %8,4’ten %3,0, sınai üretim artış hızı %9,2’den %2,0, tüketici fiyatları enflasyonu 23,6’dan 15,7 oranları ile düşüş göstermiştir. Cari işlemler dengesi (milyon dolar)-2,271’den-

15,107, dış borç (milyon dolar) 132,743'ten 148,354 ve döviz kurunda 4,11'den 18,27 oranında artışlar olduğu görülmektedir.

4.2.1. Arjantin'de Ekonomi Politikaları

Arjantin'de, ciddi bir bunalım, artan kamu ve dış borçlar ve banka krizleri, ülkenin çalkantılı tarihinde yaşanan en ciddi ekonomik, sosyal ve siyasi bunalımlar 2001 yılında doruğa ulaştı. 2001 ve 2002 yıllarını ekonomik kriz ve siyasi çalkantılarla geçiren ülkede 2003 yılında toparlanma olmuştur. 2002'de %11 oranında küçülen ekonomi, 2003 yılında %8,8 oranında genişlemiş, sanayi üretimi %16 artmış, ihracat %14 oranında artarak 29,6 milyar dolara, ithalat %54 artış ile 13,8 milyar dolara yükselmiş, işsizlik oranı %20'den %17'ye, kısa dönemli faiz oranları %50'lerden %20'ye, enflasyon oranı %41'den %3,7'ye gerilemiştir (The World Fact Book, 2017).

Geçici ithalat politikaları ve yükselişe geçen ihracat düşük enflasyonla birleşmiştir ve geniş ekonomik önlemler, GSYH'nin yükselmesine olanak sağlamıştır. 2003 senesindeki bu gelişmeler, milyonlarca iş olanağı ile girişimciliğin ve yerli tüketime teşvik ederek 2004 ve 2005'te de aynı şekilde devam etmiş ve sermaye kaçışının azalmasını ve yabancı yatırımcının geri dönmesini sağlamıştır.

Arjantin ekonomisinde 2004 yılının ilk aylarında durağanlaşmış olan sanayi üretimi tekrar yükselmeye başlamıştır. 2004 yılının ilk sekiz aylık döneminde projeye bağlanmış özel sektör yatırımları mali portesi 3,5 milyar Amerikan doları olarak gösterilmektedir. 2003 yılında oluşturulan 1 milyon iş olanağından sonra 2004 yılının ilk dokuz aylık döneminde %10'luk yükseliş gerçekleşmiştir.

2005 yılında çift haneli enflasyonun yeniden görülmesi ile beraber Arjantin hükümeti fiyatları denetim altında tutmak açısından iş insanlarını bir dizi anlaşma yapmak

yönünde zorlamıştır. Arjantin'in dış borç yükünü azaltan faktörler ise; hisse senedi sahiplerinin çoğunluğunu hisselerinin değerleri üstünden büyük oranlarda kesinti yapılmasına ikna ederek 2005 yılında ödenmemiş borçlar yapılandırılmış ve 2006 yılı başlarında rezervler kullanılarak IMF borçlarının tümü ödenmiştir (The World Fact Book, 2017).

2007 yılında, geçen yıllarda sağlanmış olan hızlı ekonomik büyüme sert bir biçimde yavaşlamaya başlamıştır. Çünkü hükümet politikaları ihracatı geri çevirdi ve dünya ekonomisi durgunluğa düşmüştür. Bu durgunluktan 2009-2010 yılında ekonomi sert bir biçimde gerilemiştir. Hükümetin enflasyonu iki haneli tutan genişletici maliye ve para politikalarına güvenmesine rağmen 2011'in sonlarında yavaşlamıştır. 2011-2013 yılları arasında Merkez Bankası'nın dış rezervleri 52,7 milyar dolardan 21,3 milyar dolara düşmüştür. Temmuz 2014 yılında Arjantin ve Çin, 11 milyar dolarlık para birimini takasını kabul ettiler; Arjantin Merkez bankası, uluslararası rezerv olarak kabul edilen Çin Yuan karşılığı 3,2 milyar dolar karşılığını almıştır (The World Fact Book, 2017).

12 yıl görev yapan Kirchner hükümetinden sonra 10 Aralık 2015 yılında iktidar olan Mauricio Macri hükümeti, Arjantin'i tekrar uluslararası siyaset ve pazara entegrasyonunu sağlayarak, neoliberal politikalar yürütmeyi hedeflemişlerdir. Döviz kurlarının piyasa şartlarınca belirlenmesi, sermaye üstündeki denetimlerin ve ihracat vergilerinin kaldırılması, enflasyonun tek haneli düzeylere indirilmesi hususunda taahhüt veren yeni hükümet Mercosur'a bağlılığını teyit ederek AB ve ABD ile olan ilişkilerin geliştirileceğini, Çin Halk Cumhuriyeti ve Rusya ile yapılmış olan mutabakatların yeniden ele alınacağını belirtmiştir (T.C. Ekonomi Bakanlığı, 2017).

Macri Hükümeti bir önceki hükümete kıyasla ekonomik alanda daha çok liberalleşme sağlayacak politikaların belirleneceği ve bu doğrultuda gidileceğini taahhüt etmiştir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2017).

Macri'nin hükümeti kurmasıyla birlikte büyük bir ekonomik ve siyasi dönüşüm çalışmalarına başlanmıştır. Nisan 2016'da uluslararası sermaye piyasalarına dönüş yapmıştır. Eylül 2016'da Arjantin, 2006 yılından bu yana IMF'ni ilk IV. Maddesi danışma toplantısını tamamlamıştır.

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde değindiğimiz Marchall yaklaşımının uygulandığı ifade edilebilmektedir.

Arjantin ekonomisine dair değerlendirme notları; bankacılık, döviz kuru, ülke ve ekonomik bakımdan risk notu "B", bağımsızlık risk notu "CCC" ve politik risk notu ise "BB" olarak değerlendirilmektedir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2017).

Hükümet uygulamaları neticelerine göre değişebilecek olan Arjantin ekonomisine dair tahminler genelde olumlu olarak belirtilmektedir. 2017-2018 yılı büyüme hızı IMF'e göre tahmini %2,73 ve 2,76 olup enflasyon ise %23,2 ile %2,76 seviyelerinde olacağı öngörüsü bulunmaktadır (T.C. Ekonomi Bakanlığı, 2017).

4.2.4. Arjantin'de Bilim ve Teknoloji Politikaları

Arjantin'de üniversiteler ve sanayi kollarının iş birliği için sektörel projelere yönelik fonlar meydana getirilmiştir. FONSOFT (Arjantin yazılım endüstrisine yönelik fonlar) yazılım endüstrisine, FONSARSEC (ulusal stratejik sektörler için fonlar) ise tarım, sağlık, enerji gibi ulusal stratejik sektörler için verilmektedir (T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü, 2014).

Arjantin’de TÜBİTAK muadili olan Araştırma Konseyi CONİCET, teknoloji tabanlı kuruluşlarda istihdam edilen araştırmacı personellerin maaşlarının yarısını karşılamaktadır. Öbür taraftan, iş dünyasında Araştırmacılar ve Burslar (Researchers in Business and Scholarship) Programıyla araştırmacıların sektörel olarak etkinliği sağlanmaktadır. Diğer bir destekse ülke dışında bulunan araştırmacıların ülkeye geri döndürmek için uygulanan RAİCES programıdır.

4.2.5. Arjantin’de Ulusal Yenilikçilik ve Girişimcilik Politikaları

Arjantin hükümeti, 2007 yılında biyoteknoloji alanına yönelik 15 yıllık bir program yapmıştır. Bu anlamda yeni ya da iyileştirilmiş ürün ya da süreçlerle neticelenecek biyoteknoloji projeleri için alınan araçlardan dolayı vergiler çıkarılmakta, araç gelir vergisi hesaplamalarında kapsam dışına alınmaktadır (T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü, 2014).

OECD ortalamasına kıyasla düşük olsa da Arjantin’in kamu Ar-Ge harcamaları GSYH’nin yaklaşık %48 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranı yükseltmek için ülkenin Ar-ge altyapı ihtiyaçlarına yatırımlar yapılmıştır. 2013 yılında, Bilim ve Teknoloji Çalışma Planı kapsamında, ulusal DNA veri bankası ve nanoteknoloji büroları ve laboratuvarları için yeni bir merkez de dahil olmak üzere toplam 11.122 metrekare Ar-Ge altyapısına sahip dört yeni bina yapılmıştır (The Innovation Policy Platform, 2017).

Arjantin’in Bilimsel ve Teknolojik Projeleri adlı programı, açık başlıklarda, bölgesel temalı başlıklarda, uluslararası iş birliğinin gelişmesini sağlayacak, şirket kurulumunu sağlayacak ve uluslararası yerleşik gruplara yönelik yapılan projelerde finansmanı sağlamaktadır. Uluslararası iş birliğine ilişkin projelerde minimum bir üye RAİCES programı kapsamında araştırmacılardan birinin ülke dışında olan

Arjantinli biri olması zorunluluğu bulunmaktadır. Arjantin diğer Latin Amerika ekonomilerine kıyasla inovasyon için insan kaynağı açısından iyi performans göstermektedir. Endüstri ve kamu araştırma kurumları arasındaki ilişkiler zayıf ancak patentlerin yabancı ortak mucitlerle olan paylaşımı 2007/09 yılına oranla önde gelen OECD ülkeleri ile aynı seviyededir (OECD, 2017)

Ayrıca, FONSARSEC bünyesinde bilgi ve iletişim teknolojileri, biyoteknoloji, nanoteknoloji, enerji ve sağlık alanlarında Kamu-Özel Ortaklığı Konsorsiyumlarınca yürütölen projelere de destek sunulmaktadır. Konsorsiyumda muhakkak kamu ya da kâr amacı gütmeyen bir Ar-Ge kuruluşundan araştırmacıların da bulunması gereklidir (T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü, 2014).

Arjantin Teknogirişim programının adı FONSARSEC altında EMPERETECNO olarak geçmektedir. Bu program kapsamında, teknoloji tabanlı şirket kurulumları için 500.000 Avro'ya kadar destek sunulabilmekte ve masraflar %75'e kadar karşılanabilmektedir (T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü, 2014).

Arjantin, doğal kaynakları ve avantajları kullanarak ekonomik büyümeyi ve sosyal ihtiyaçları, özellikle sosyal gelişmeyi ve sürdürülebilir kalkınmayı geliştirebilir. Bu alanlar arasında tarım sektörü, sağlık, biyo-nano-teknoloji ve yazılım yer almaktadır. Bu politikaları desteklemek için daha önce de söz etmiş olduğumuz gibi yeni sektörel fonlar oluşturulmuştur. FONSOFT, Ar-Ge projelerini destekleyerek, eğitim projeleri sunarak, ihracat açısından destek olmak ve bu şirketlerin oluşturulmasını ve konsolidasyonunu kolaylaştırmak suretiyle, bilişim teknolojileri sektöründeki KOBİ'lerde AR-GE ve teknolojik gelişmeyi teşvik etmek için 24 milyon ABD

Doları tutarında bir bütçeye sahip bulunmaktaydı. 2009-2010 yılları arasında, Dünya Bankası ve ABD Kalkınma Bankasından hibelerle finanse edilen FONARSEC (tarım sektörü, sağlık ve enerji), 113 proje için 88 milyon ABD Doları vermiştir (OECD, 2017).

4.3. Türkiye-Arjantin Karşılaştırması

Karşılaştırma uygulamasında Türkiye ve Arjantin ekonomik verileri ve girişimcilik ve yenilikler ele alınmaktadır.

4.3.1. Türkiye-Arjantin Temel Ekonomik Veriler

Tablo 4.3: Türkiye-Arjantin Ekonomik Veriler		
	Türkiye 2016^c	Arjantin 2016^c
Nüfus(milyon)	79,8	43,6
GSYH (milyar \$)	856	443,1
Kişi Başına GSYH (satın alma gücü paritesine göre)	10,807	22.806
Reel GSYH Artış Oranı (%)	7,7	-0,3
Enflasyon (Tüketici Fiyatları) (yıl sonu)	8,5	33,1
İhracat (milyon \$)	142,533	59.457
İthalat (milyon \$)	198,618	60.903
Cari İşlemler Dengesi (milyon \$)	-32,590	-15.294
Dış Borç (yıl sonu; milyon \$)	291,024	140.310
Döviz Kuru (\$)	3,532	16,40
GSYH-Sektör Dağılımı (%)	Tarım:6,1 Sanayi:28,5 Hizmet:65,5	Tarım:11,4 Sanayi:30,2 Hizmet:58,4
Sanayi Üretim Büyüme Hızı (%)	1,8	1,7
İş Gücü Oranı (milyon)	30,54	17,71
İşsizlik Oranı (yıl sonu %)	10,9	8
Yoksulluk Sınırı Altındaki Nüfus (%)	21,9	32,2
Ekonomik Destek Alım		

Kaynak: (The World Fact Book, 2017), (Focuseconomics, 2017)

2016 tahminlerine göre; Türkiye'nin kişi başı GSYH'si 10.731 dolar iken Arjantin'de 22.806 dolardır. Türkiye'nin iş gücü 30,54 milyon iken Arjantin yaklaşık 17,71 milyon işgücü kapasitesine sahip bulunmaktadır. İki ülkenin işsizlik oranları, sanayi üretim büyüme hızı, yoksulluk sınırı altındaki nüfus oranları ile işgücü nüfusa oranla birbirine çok yakındır. GYSH sektör dağılımında; Türkiye'de tarım sektörü %6,1, hizmet sektörü %65,5 iken Arjantin'de tarım sektörü %11,4, hizmet sektörü %58,4 ile farklılıklar gösterirken sanayi sektörleri ise Türkiye'de %28,5 ve Arjantin'de %30,2 ile birbirine yakın oranlarda oldukları görülmektedir.

4.3.2. Türkiye ve Arjantin'de Girişimciliğe Dair Yapılan Düzenlemeler

Türkiye ve Arjantin'de 2008-2017 yılları arasında yapılan girişimciliğe etki eden yasal düzenleme ve yeniliklerin etkisini görebilmek açısından aşağıda görüldüğü üzere kolaylaştırıcı ve zorlaştırıcı etkileri gruplandırılarak incelenmektedir.

Tablo: 4.4.Türkiye'deki Girişimciliğe Dair Yasal Düzenlemeler ve Yenilikler

Yıl	Kolaylaştırdı	Zorlaştırdı
2008	<ul style="list-style-type: none">• Vergilerin Ödenmesi: Türkiye, şirket gelirleri ve faizleri üzerindeki vergi oranlarını düşürerek şirketler için vergi ödemelerini daha ucuz yaptı.• Sınır Ötesi Ticaret: Türkiye, elektronik bilgi değişimi sistemi tanıtip, bilgi teknolojisi altyapısını geliştirerek ve 2.500 gümrük memuru ve 14.000 tüccar yetiştirerek sınırları aşarak ticareti kolaylaştırdı.	
2009	<ul style="list-style-type: none">• Azınlık Yatırımcılarını Koruma: Türkiye, bağımsız bir denetçinin ilgili parti işlemlerini onay öncesi değerlendirmesini talep ederek yatırımcı korumasını güçlendirdi.	
2010	<ul style="list-style-type: none">• Kredi Almak: Türkiye'nin özel kredi bürosu, firmalara veri tabanını ekleyerek kredi bilgilerine erişimi geliştirdi.	
2012	<ul style="list-style-type: none">• Bir İşe Başlama: Türkiye, ana sözleşme ve diğer belgeler için noterlik ücretlerini kaldırarak daha az maliyetli bir iş kurmayı başardı.• Vergilerin Ödenmesi: Türkiye, %5 indirim sağlayarak, şirketler için sosyal güvenlik katkı oranını düşürdü	
2013	<ul style="list-style-type: none">• İnşaat İzinleri İle Mücadele: Türkiye, toplam inşaat alanı 1,500 metrekareden daha az olan konut dışı binalarda barınak ihtiyacını ortadan kaldırarak inşaat izinleriyle daha kolay ilişki kurdu.• Sözleşmeleri Uygulama: Türkiye, yeni bir hukuk usulü yasası getirerek sözleşmeleri uygulamayı kolaylaştırdı.	
2014	<ul style="list-style-type: none">• İnşaat İzinleri İle Mücadele: Türkiye, birçok planın verilmesi için sıkı zaman sınırları belirleyerek ve bir doluluk izni belgelerinin gereksinimlerini azaltarak inşaat izinleriyle uğraşmak için gereken süreyi azalttı.	<ul style="list-style-type: none">• Mülkiyetin Tescili: Türkiye, tescili ve çeşitli diğer ücretleri arttırarak malların daha pahalı bir hale getirilmesini sağladı.• Bir İşletmeyi Başlatma: Türkiye, asgari sermaye

	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrik Alınması: Türkiye, dış denetimleri kaldırarak ve bazı idari masrafları azaltarak elektrik elde etmeyi kolaylaştırdı. • Azınlık Yatırımcılarını Koruma: Türkiye, kâr amacı gütmeyen taraflarla ilişkili işlemlerde kârlarını dağıtmakla yükümlü kılınmasını ve pay sahiplerinin iddia edilen yargı öncesi çıkar çatışmalarını soruşturacak bir denetçi atamasını sağlayan yeni bir ticari kodla yatırımcı korumasını güçlendirdi. 	gereksinimini artırarak bir işyerini kurmayı zorlaştırdı.
2015	<ul style="list-style-type: none"> • Sözleşmeleri Uygulama: Türkiye, mahkeme kullanıcıları için elektronik bir dosyalama sistemi sunarak sözleşmeleri kolaylaştırdı. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bir İşe Başlamak: Türkiye, noter ve şirket kayıt ücretlerini arttırarak bir iş kurmayı zorlaştırdı. • Vergilerin Ödenmesi: Türkiye, işverenlerin sosyal güvenlik katkı oranını artırarak şirketler için vergi ödemeyi daha pahalı hale getirdi.
2017	<ul style="list-style-type: none"> • Bir İşletmeye Başlama: Türkiye, bir şirket kurmak için gereken zamanı azaltarak bir iş kurma sürecini basitleştirdi. • Vergilerin Ödenmesi: Türkiye, elektronik fatura ve elektronik muhasebe sistemiyle vergileri ödemeyi kolaylaştırdı. Bununla birlikte, Türkiye aynı zamanda çekler için uygulanan işlem vergisi oranını artırdı. 	

Kaynak: (The World Bank, 2017) *Business Reforms in Turkey*. 8 8, 2017 tarihinde <http://www.doingbusiness.org/reforms/overview/economy/turkey> adresinden alınarak tablolaştırıldı.

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere Türkiye’de 2008-2017 yılları arasında yapılan yasal düzenleme ve yeniliklerin kolaylaştırıcı olma oranı zorlaştırıcı olma oranına göre daha yüksek gerçekleşmiştir.

Tablo: 4.5. Arjantin’de Girişimciliğe Dair Yasal Dzenlemeler ve Yenilikler

Yıl	Kolaylaştırdı	Zorlaştırdı
2008		<ul style="list-style-type: none">• İflasın Çözülmesi: Arjantin iflas taleplerini daha iyi koruma ve ticari mahkemelerin iş yükünü azaltmak amacıyla iflas mevzuatında yapılan bir değişlikle çözülmeyi daha zor hale getirmiştir.
2009	<ul style="list-style-type: none">• Vergilerin Ödenmesi: Arjantin, mülk ve araç vergilerinin yılda bir kez (her iki ayda bir değil de) ödeme yapılmasını teşvik ederek şirketlere vergileri ödemeyi kolaylaştırdı.• İşgücü Piyasası Yönetmeliği: Arjantin, işten çıkarma durumunda işten çıkarmayı azalttı.	
2010	<ul style="list-style-type: none">• Bir İşe Başlamak: Arjantin, bireysel emeklilik fonuna kayıt şartını ortadan kaldırarak ve yayın sürecini hızlandırarak bir işe başlamayı kolaylaştırdı.	<ul style="list-style-type: none">• Mülkiyet Kaydı: Arjantin, 300.000 Arjantin pesosu üzerindeki tüm işlemleri beyan etmek için yeni bir gereklilik ekleyerek mülk devrini zorlaştırdı.
2012		<ul style="list-style-type: none">• Mülkiyetin Tescili: Arjantin, satıcının noterden tasdik etmeden önce noterin vergi dairesinin mülk için referans değer elde etmesini şart koşarak mülk devrini zorlaştırdı.
2013		<ul style="list-style-type: none">• Sınırlar Arası Ticaret: Arjantin, otomatik olmayan lisans gerektiren ürünlerin listesini genişleterek ve tüm ithalat için yeni ön onay prosedürleri getirerek, ithalat için gereken zamanı, maliyeti ve belgelerin sayısını artırdı.
2014	<ul style="list-style-type: none">• Sınırlar Arası Ticaret: Arjantin, otomatik olmayan lisans gereksinimlerini ortadan kaldırarak ithalat için gerekli olan belgelerin sayısını azalttı.	<ul style="list-style-type: none">• Bir İşe Başlama: Arjantin, kuruluş maliyetlerini arttırarak bir işyerini zora sokmuştur.

2015	<ul style="list-style-type: none"> • İnşaat İzinleri İle Mücadele: Arjantin, birkaç ücret artırılarak inşaat izinleriyle uğraşmayı daha pahalı hale getirdi.
2017	<ul style="list-style-type: none"> • Vergilerin Ödenmesi: Arjantin, %5 ciro vergisi eşliğini artırarak vergileri daha az masraflı hale getirdi. Arjantin ayrıca, vergilerin sunulması için çevrimiçi portalın iyileştirmelerini sunarak vergileri ödemeyi kolaylaştırdı. • Sınırlar Arasında İşlem: Arjantin, ithalat için yeni bir lisanslama sistemi sunarak sınırları aşarak ticarete daha kolaylık sağladı ve bu da belgesel uyum için gereken süreyi azalttı.

Kaynak: (The World Bank, 2017)8 8, 2017 tarihinde Business Reforms in Argentina: <http://www.doingbusiness.org/reforms/overview/economy/Argentina> adresinden alınarak tablolaştırıldı.

Yukarıdaki tablolarda görüldüğü üzere Türkiye ve Arjantin’de girişimciliği kolaylaştıran ya da zorlaştıran reformlar ve düzenlemeler daha açık ve net görülmesi ve de karşılaştırma yapılabilmesi açısından tablolaştırılmıştır. Bu tablolarda 2008-2017 yılları arasında Türkiye ve Arjantin’de yapılmış düzenlemelerin girişimciliğe olan etkileri görülmektedir. Türkiye’de yapılan düzenlemelerin genelde kolaylaştırıcı olduğu Arjantin’de ise zorlaştırmacı olduğu görülebilmektedir. Bu çalışmanın üçüncü bölümünde girişimciliği etkileyen unsurlardan; yasal, siyasi ve idari ortam ile ekonomik çevrenin etkisi konusunu kapsamaktadır. Bu bağlamda girişimciliğin gelişmesinde veya gelişmemesinde bu düzenlemelerin büyük payı bulunmaktadır. Yasal düzenlemelerin, ekonomi politikalarının ve bürokratik unsurların girişimciliği teşvik ettiği ortamlarda girişimcilik faaliyetleri daha rahat gelişebilecektir.

Tablo:4.6. Girişimcilik (İş Kurma) Kolaylığı Sıralaması

Sıralamadaki toplam ülke sayısı: 190 (2017 Haziran verileri Haziran 2016'ya kıyasla verilmiştir)	Türkiye	Arjantin
İş yapma kolaylığı sıralaması	69	116
İş kurma	79	157
İzinler	102	173
Enerji ihtiyacının karşılanması	58	91
Mlke kayıtları	54	114
Kredi almak	82	82
Azınlık yatırımcıları koruma	22	51
Vergi demeleri	128	178
Sınırlar arası ticaret	70	111
Sözleşmeleri uygulama	33	50
İflasın zlmesi	126	98

Kaynak: (The World Bank, 2017), <http://www.doingbusiness.org/rankings> adresinden alındı.

Tablo 4.6.'da görüldüğü üzere iş yapma kolaylığı sıralamasında Haziran 2016 yılına kıyasla Türkiye 69. Sırada iken Arjantin 116. Sırada yer almaktadır. Türkiye ve Arjantin'de sadece kredi almak sıralamasının 82. sıralama ile eşit olduğu grlmektedir. Diğer tüm sıralamalarda Türkiye sıralamasının açık ara ile daha nde olduğu grlmektedir. Tablo 4.4.'te görüldüğü üzere Türkiye'de yapılmış olan reformlar ve yasal düzenlemelerin çoğunlukla kolaylaştırıcı olmasının etkisinin olduğu grlmektedir.

5. SONUÇ

Dünya ekonomisinin yapısı, köklü iktisat kuramının öngörülerine uygun bir biçimde bir taraftan teknolojik ve sermaye-yoğun modelinde uzman hale gelmiş olan gelişmiş ülkeler diğer taraftan düşük teknolojik ve emek-yoğun modelinde uzman olmuş gelişmekte olan ülkeler olarak ayrıldığı zaman, ikinci grupta yer alan ülkelerin düşük üretim, katma değer ve haliyle düşük gelir seviyesi gibi problemlerle karşılaşmasının temel sebeplerinden en önemlisi üretimin teknolojik yapısından kaynaklanmasıdır. Bu ülkelerde niteliksiz ve ucuz işgücüne dayanan nüfus, eğitim imkânlarından yeterli seviyede yararlanamamaktadır.

Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik büyüklükleri ve sistemde aldıkları rol itibariyle, küresel sistemde olumlu veya olumsuz herhangi bir etkisi olmayan ülkelerdir. Bu anlamda gelişmekte olan ülkeler sistemin göz ardı edilebilir ya da göz ardı edilen parçalarıdır. Ekonomik büyüme ile gelişme arasındaki ayırım yapısal olarak değişimin bu süreçte yer alıp almamasına göre yapılmaktadır. Yani ekonomik gelişmeyle büyümeyi birbirinden ayıran temel şey, gelişme sürecinin yapısal değişimi içermesi olarak ortaya konmaktadır. Ekonomik gelişme bu nedenle, temel olarak düşük üretim hacmine sahip tarım sektörünün ve doğal kaynak temelli sanayilerden yüksek üretim hacmine sahip imalat sanayisine geçişi zorunlu kılan bir yapısal dönüşüm sürecidir.

Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik, sosyal ya da politik istikrarsızlıkla karakterize edilmektedir. Gelişmekte olan ülke ekonomilerinde, piyasa dostu kurumların gelişimini destekleyen hükümet politikalarının uygulandığını ve bu sebeple göreceli olarak yüksek ekonomik gelişme oranları sağlanmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler, küresel ekonominin yüzde yirmisini oluşturmakta ve dünya nüfusunun yüzde seksenine sahip olma özelliği taşımaktadır. Gelişmekte olan ülkeler kategorisindeki

lkeler, dünya ticaret hacminde artan payları, doğrudan yabancı sermaye yatırımı, dünya genelinde sosyalist sistemin kyle artış gösteren sayıları nedeni ile son yirmi seneden beri artan ilgi ile karılamaktadır. Gelişmekte olan ülkeler, verimsiz piyasalara sahiptir ve aktif hükümet müdahaleleri oldukça yoğundur. Gelişmekte olan ülkeler, ulaştırma ve telekomünikasyon alanlarında eksiklere sahip olup söz konusu husus iletişim ve ulaşımı firmalar adına daha maliyetli hale getirmektedir.

Yenilikçilik veya diğer adıyla inovasyon ilk kez kalkınmanın itici gücü olarak açıklanmıştır. Detaylı olarak ele alındığında ise inovasyon; müşterilerin henüz haberdar olmadığı bir ürünün veya zaten var olan ürünün yeni bir özelliği ile pazara sürülmesi, yeni bir üretim yönteminin uygulanmaya balanması, yeni bir pazarın açılması, hammadde veya yarı mamul tedariki konusunda yeni bir kaynak bulunması, bir endüstrinin yeni organizasyona sahip olması olarak tanımlanmaktadır. Yenilik, yaratıcı bir fikri katma değer yaratabilir ve pazarlanabilir bir ürüne dönüştürme sürecidir. Bu bağlamda yenilikçilik, yeni bir i fırsatı yaratmaktadır. Bu nedenle tüm işletmeler ve ülke ekonomilerinin büyümesi rekabette avantajı elde etmek açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Günümüzde hem ülkeler hem de Şirketler için, verimlilik ve rekabet gücü, yenilikilikten geçmektedir. Örneğin, bir Türk işçisi, belli bir zaman periyodunda, ABD işçisinin sekizde biri, bir Japon işçisinin yedide biri, AB işçisinin 2,5'te biri kadar üretim yapabilmektedir. Yenilikçilik konusunda ilerleme kaydedilemezse, rekabet gücümüz her geçen gün zayıflayacaktır. Bu sebeple, öncelikler, toplumun yenilikçilik konusunda eğitilmesi ve inançlarının değiştirilmesi gerekmektedir. Bunun için, başta girişimciler, çalışanlar, niversite ğretim yeleri ve öğrencilerin, yeniliklere inandırılması ve yeni fikirlere ihtiyaç duyacak bireyler olarak eğitilmeleri gerekmektedir.

Günümüzde küresel rekabetin giderek artması, teknolojinin hızlı bir biçimde gelişmesi ekonomik yapıda bazı değişiklikleri zorunlu hale getirmiş ve bu küresel yapılanma süreci girişimcilere ayrı bir boyut kazandırmıştır. Çünkü, günümüzdeki bu değişimin, yeniliklerin ve gelişmelerin özü ve tetikleyicisinin girişimciler olduğu kabul görmektedir. Bir ülkedeki girişimci sayısının artışı, iktisadi gelişme ve sosyal refah anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda, gelecek için istikrar ve umut anlamı taşımaktadır.

Gelişmekte olan ülke ve ekonomiler ile yenilikçilik ve girişimcilik kavramlarının geniş bir şekilde incelendiği ilk üç bölümden sonra ülke karşılaştırması uygulaması yapılarak Türkiye ve Arjantin karşılaştırması yapılmıştır. Örnek olarak Türkiye ve Arjantin'in verilmesinin sebebi; iki ülkenin de yakın tarihlerde yaşamış oldukları ekonomik krizlerden sonra şu anki durumlarını daha iyi görebilmek, karşılaştırma verilerinin elde edilebilir olması, işsizlik oranları, sanayi üretim büyüme hızı, yoksulluk sınırı altındaki nüfus oranları ile işgücünün nüfusa oranla birbirine çok yakın olması gibi öğelerdir.

Türkiye'de girişimciliğin gelişimine ilişkin genel bir değerlendirme yapılacak olursa, Cumhuriyetin kurulmasıyla beraber kalkınmacı devlet anlayışı kapsamında uygulanan politikalar ile Türk girişimcisi önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Planlı kalkınma dönemiyle birlikte sanayileşen, 1980'li yıllardan sonra dışa açılmaya başlayan, Gümrük Birliği ile rekabet gücü artan, bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde ise gün geçtikçe yenilik ve Ar-Ge kapasitesini artıran bir girişimcilik yapısı oluştuğu belirtilmektedir. Fakat son yıllarda Ar-Ge ve yenilik desteklerine verilen önem ile daha da rekabetçi hale gelmesi beklenen Türkiye'de girişimcilik ekosisteminin tüm bu olumlu gelişmelere rağmen gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında hala geleneksel ve hantal bir yapısı olduğu ve bu yapının iyileştirilebilmesi açısından yeni

politikalara ve yenilikçi yapısal yöntemlere ihtiyaç duyulduğunun görülmekte olduğu söylenebilmektedir.

Arjantin, Güney Amerika'da Brezilya'dan sonra yüzölçümü açısından ikinci büyük ülkedir. Dünya genelinde bakıldığında ise; Hindistan'dan küçük, Kazakistan'dan büyüktür. Güney Atlantik ve Güney Pasifik Okyanusları arasındaki su yollarına yakın olmasından dolayı bölge olarak stratejik bir öneme sahip bulunmaktadır. Arjantin, zengin doğal kaynaklara sahip, okur-yazar nüfus oranı yüksek, ihracat odaklı bir tarım sektörü ve çeşitlendirilmiş bir sanayi tabanına sahiptir. Arjantin, ilk sırada soya fasulyesi, buğday, mısır ve et ürünleri olmak üzere, dünyadaki önemli tarım ürünleri tedarikçilerinden biridir. Arjantin'de yılda 14 milyon büyükbaş ve 5 milyon küçükbaş hayvan ve 2 milyon da domuz kesimi yapılmaktadır. Et ve balıkçılık ürünleri ve kümes hayvancılığı da önemli bir yer tutmaktadır. Arjantin'de hem ihracatta hem de iç pazarda et tüketimi ortalamaların üzerinde yer almaktadır. Arjantin, 100 yıl önce dünyanın en zengin ülkelerinden biri olmasına rağmen, 20. Yüzyılda, sürekli mali ve cari açıklar, yüksek enflasyon, dış borç yükü ve sermaye kaçıışı nedeniyle ekonomik krizler yaşamıştır.

Karşılaştırma uygulaması için örnek ülkeler olarak Türkiye ve Arjantin'in seçilmesinin sebebi; iki ülkenin de yakın tarihlerde yaşamış oldukları ekonomik krizlerden sonra şu anki durumlarını daha iyi görebilmek, karşılaştırma verilerinin elde edilebilir olması, işsizlik oranları, sanayi üretim büyüme hızı, yoksulluk sınırı altındaki nüfus oranları ile işgücünün nüfusa oranla birbirine çok yakın olması gibi öğelerdir. Bu bölümde Türkiye ve Arjantin'in ekonomileri, bilim ve teknoloji politikaları ile ulusal girişimcilik ve yenilikçilik politikaları incelenmiş ve yıllar bazındaki ekonomik göstergeleri ve girişimciliği ele alırken aynı zamanda yasal

düzenlemeler ve yenilikler hem ayrı ayrı hem de karşılaştırma uygulamasıyla ele alınmıştır.

Bu çalışmada literatür taraması ile birinci giriş bölümünde gelişmekte olan ülkeler ve ekonomileri ve yaklaşımları kavramsal açılarından incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde yenilikçilik kavramı ve yaklaşımlar, üçüncü bölümünde ise girişimcilik kavramı ve yaklaşımlar açıklanmıştır. Çalışmanın dördüncü ve son bölümünde ise gelişmekte olan ülkelere “Türkiye ve Arjantin Karşılaştırması” uygulaması yaparak aynı zamanda “Türkiye ve Arjantin’de 2008-2017 yılları arasında yapılan yasal düzenleme ve yeniliklerin girişimcilik üzerinde etkisi var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Verilerin sonuçlarının karşılaştırılmasına göre bu ülkelerde yapılan yasal düzenleme ve yeniliklerin girişimcilik üzerinde etkisinin elimizdeki verilere göre önemli ölçüde olduğu söylenebilmektedir..

KAYNAKÇA

- Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Alada, A. D. (2000). İktisadi Düşünce Tarihinde Girişimcilik Kavramı Üzerine Notlar. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*(23-24), 47-52.
- Ansal, H. (2004). Geçmiş ve Gelecekte Ekonomik Gelişmede Teknolojinin Rolü. *Teknoloji* (s. 35-58). içinde Ankara: TMMOB 50. Yıl Yayınları.
- Aranda, D. A., Rata, B. M., & Duarte, A. R. (2000). Innovation and Firm Size: An Empirical Study For Spanish Engineering Consulting Companies. *First World Conference On Production and Operations Management* (s. 1-10). Sevilla: POM Sevilla.
- Arıkan, S. (2004). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Arıkan, U. (2014, 5 1). *İktisat Tarihi ve Türkiye'de Uygulanan Ekonomik Sistemler*. Akademik Perspektif: <http://akademikperspektif.com/2014/05/01/iktisat-tarihi-ve-turkiyede-uygulanan-ekonomik-sistemler/> adresinden alındı
- Atmaca, S. (2005). Türk Bilim Politikasında Yeni Dönem: AB ile Müzakereler ve Olası Etkileri. *Mülkiyet Dergisi*, XXIX(249), s. 145-159.
- Bayındır, S. (2007). Yenilik Çalışmalarında Dış Kaynak Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı*, s. 241-250.

- Bektaş, Ç., & Köseoğlu, M. A. (2007, Aralık). Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve Bir Alan Araştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversite İ.İ.B.F. Dergisi*, 9(13), s. 297-317.
- BUMKO. (2017, 7 31). *Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü*.
<http://www.bumko.gov.tr/TR,7045/ekonomik-gostergeler-1950-2017.html>
adresinden alındı
- Cansız, M. (2008). Türkiye'de KOBİ'ler ve KOSGEB. *Planlama Uzmanlığı Tezi*.
Ankara: Kalkınma Bakanlığı (DPT) Yayınları.
- Cansız, M. (2013). *Türkiye'nin Yenilikçi Girişimcileri Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Örneği*. Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı.
- Çakar, A. A. (2016). Gelişmekte Olan Ülkelerin İktisat Politikası Amaçları: Türkiye Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı .
- Çiftçi, H. (2004). Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji Stratejisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), s. 57-73.
- Doğan, N. (2013). Türkiye'de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı.
- Elçi, Ş. (2007). *İnovasyon; Kalkınma ve Rekabetin Anahtarı*. Nova Yayıncılık.
- Elçi, Ş., Karataylı, İ., & Karaata, S. (2008, Aralık). Bölgesel İnovasyon Merkezleri: Türkiye İçin Bir Model Önerisi. İstanbul, Türkiye: TÜSİAD. Aralık 2016 tarihinde

<http://utikad.org.tr/db/files/TUSIAD%20Bolge%20Inovasyon%20Merkezi.pdf> adresinden alındı

Ercan, N. Y. (2000). İçsel Büyüme Teorisi: Genel Bir Bakış. *Planlama Dergisi*, 129-138.

Erkocaoğlu, E. (2012). Gelişmekte Olan Piyasalarda Sermaye Türlerinin Kurumsal Girişimcilik Yoluyla Firma Performansına Etkisi: İMKB'ye Kote Firmalar Üzerine Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. Adana: T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Ersoy, B. A., & Şengül, C. M. (2008). Yenilikçiliğe Yönelik Devlet Uygulamaları ve AB Karşılaştırması. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 15(1), s. 59-74.

Esen, A., & Conkar, K. (1999). *Orta Anadolu (Konya, Kayseri, Sivas ve Tokat) Girişimcilerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri , İşletmecilik Anlayışları ve Beklentileri Araştırması*. Konya: Konya Ticaret Odası Kültür ve Eğitim Yayınları .

Fegerberg, J., & Srholec, M. (2008). Technology and Development: Unpacking the Relationship(s). *The 6th Globelics International Conference*. Mexico City: Globelics. <https://smartech.gatech.edu/handle/1853/39649> adresinden alındı

Focuseconomics. (2017). Ekonomi Görünümü. *Focuseconomics*. 8 7, 2017 tarihinde <http://www.focus-economics.com> adresinden alındı

Global Export. (2015). *Global Export* .

Gökçe, S. G. (2010, Temmuz 16). İnovasyon Kavramı ve İnovasyonun Önemi. Malatya: Fırat Kalkınma Ajansı.

- Gövdere, B., & Can, M. (2016, Ocak). Türkiye'de Enerji Tüketimi, Dışa Açıklık, Finansal Gelişme, Sabit Sermaye Yatırımları ve Dış Ticaretin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Sınır Testi Yaklaşımı. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 209-228.
- Hebert, R. F., & Link, A. N. (2006). The Entrepreneur As Innovator. *Journal of Technology Transfer*.
- Iraz, R. (2010). *Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİler*. Çizgi Kitapevi Yayınları.
- İrmiş, A., Durak, İ., & Özdemir, L. (2010). *Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimciliğinden Örnekler* (1. b.). Ekin Kitapevi Yayınları.
- İstanbul Sanayi Odası Araştırma Şubesi. (2013, Ekim). Dünya Ekonomisine Küresel Bakış. *Dünya Ekonomisi Bülteni*, 1-8.
- İstanbul Ticaret Odası. (1989). *1953-1979 Döneminin Genel Özellikleri*. İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri.
- Kanber, S. (2010). İmalat Sanayinde İnovasyon: Sanayi Kuruluşlarında İnovasyon Aktivitelerinin İnovasyon Performansı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Adana: T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ekonometri Anabilim Dalı.
- Kaplan, G. (2011). Girişimcilik Teorileri Kapsamında İhracatçı KOBİler ve Finansman Sorunları, Çözüm Önerileri. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Politikası Bilim Dalı.

Kar, M., & Ağır, H. (tarih yok). Türkiye'de Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Eşbütünleşme Yaklaşımı İle Nedensellik Testi, 1926-1994. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal Araştırmalara Dergisi*, s. 51-65.

Karabulut, A. T. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, XXVI(1), s. 331-356.

Karaöz, M., & Albeni, M. (2003). Ekonomik Kalkınma ve Modern Yenilik Teorisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(3), 27-48.

Karluk, R. (2013). *Uluslararası Ekonomi* (10 b.). Beta Yayınları.

Kartal, Z. (2015, Ağustos). Marxist Toplumsal Gelişme Aşamaları İle Rostow'un Gelişme Aşamaları Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(2), 231-244.

Kaya, M. D., Güzel, D., & Çubukçu, B. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1(2), s. 76-89.

Kibritçiöglü, A. (1998). İktisadi Büyümenin Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 53(1), s. 207-230.

Kızılkaya, E. (2003). Bir Büyük İktisatçının Metafizik Değer Yargılarına Bakışı: Joseph A. Schumpeter'in Vizyon Kapsamı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, XXII(1), s. 1-26.

- Kızılkaya, E. (2005). Joseph A. Schumpeter'in Girişimcilik Fikrine Dair Bir Not. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 10, s. 26-45.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, XIV(II), s. 209-226.
- KOSGEB. (2011). *KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2013)*. Ankara.
- Mimaroğlu, H., & Özgen, H. (2008). Business Groups In Emerging Markets: The Case of Turkey. *Journal of Global Strategic Management*, s. 138-145.
- Mortan, K., Gücelioğlu, Ö., & Alpaslan, T. (1987). *Türkiye'de Girişimcilik İle İlgili Sorunlar ve Çözümler*. İstanbul: TÜSİAD.
- Naktiyok, A. (2004). *İç Girişimcilik*. Beta Yayınevi.
- OECD. (1995). *Bilimsel ve Teknolojik Faaliyetlerin Ölçümü Bilim ve Teknolojiye Ayrılmış İnsan Kaynaklarının Ölçümü Hakkında Kılavuz "Canberra Kılavuzu"*. Ankara: TUBİTAK.
- OECD. (2017). 8 8, 2017 tarihinde OECD: <https://www.oecd.org/sti/outlook/e-outlook/sticountryprofiles/argentina.htm> adresinden alındı
- Oslo Kılavuzu. (2005). *Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler* (3 b.). Paris: OECD ve Eurostat.
- Özen, Ç. (2004). Dünya Düzeni ve Gelişmekte Olan Ülkeler. *Ekonomik Yaklaşım*, 15(52-53), s. 185-207.
- Özer, P. S., & Topaloğlu, T. (2007). Girişimci ve Yöneticilerin Öğrenilmiş Gereksinimleri İle Kontrol Odaklarının Kıyaslanmasına Yönelik Bir

Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), s. 439-456.

Özkul, G. (2007). Kapitalist Sistemin Sürükleyici Aktörleri: Ekonomik Teoride Girişimciler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(3), 343-366.

Özkul, G., & Dulupçu, M. A. (2007, Aralık). Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya-Isparta İllerinde Bir İnceleme. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), s. 67-92.

Öztürk, S., & Biner, C. (2008). Gelişmekte Olan Ülkelerde Kurala Dayalı Para Politikasının Etkinliği Enflasyon Hedeflemesi Stratejisi: Türkiye Örneği. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 9(1), s. 19-37.

Seyidoğlu, H. (2011). *İktisat Biliminin Temelleri*. İstanbul: Güzem Can Yayınları.

Shane, S., Locke, E. A., & Collins, C. J. (2003). *Entrepreneurial Motivation*. New York, Ithaca, Amerika Birleşik Devletleri.

<http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/articles/index.6.html> adresinden alındı

Smith, K. (1998). *Science, Technology and Innovation Indicators -A Guide For Policy-Makers*. Indicators and Data For European Analysis (IDEA) Project.

Soral, B. (2008, 8). Ekonomik Krizlerde ve Türkiye'nin Ekonomik Dönüşümünde Dünya Bankası ve IMF'nin Rolü. *Teori-Aylık Bilim Dergisi*, s. 17-34.

Sönmez, M. (2010, Ağustos 6). Çakma İhracatçı Sektörler.

<http://mustafasnmz.blogspot.com.tr/2010/08/cakma-ihracatc-sektorler.html> adresinden alındı

T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü.

(2014). *Kamu Üniversite Sanayi İşbirliği (KÜSİ) Strateji Belgesi ve Yol Haritası (2015-2019)*. Ankara: T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2017). 8 1, 2017 tarihinde Arjantin Hakkında:

<http://www.mfa.gov.tr/arjantin-ekonomisi.tr.mfa> adresinden alındı

T.C. Ekonomi Bakanlığı. (2017). 7 31, 2017 tarihinde

https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/disIliskiler/ulkeler/ulke-detay/Arjantin/html-viewer-ulkeler?contentId=UCM%23dDocName%3AEK-159466&contentTitle=Genel+Ekonomik+Durum&_adf.ctrl-state=xeia7iwkh_1&_afLoop=701584647509728&_afWindowMode=0&_afWind adresinden alındı

Taşkın, E. (2011). Girişimcilik ve Özgüven. B. Z. Erdoğan içinde, *Girişimcilik ve Kobiler: Teori ve Uygulama* (s. 35-62). Bursa: Ekin Yayınları.

Tezel, Y. S. (1989). *İktisadi Büyüme*. Ankara.

The Innovation Policy Platform. (2017). 8 8, 2017 tarihinde

<https://www.innovationpolicyplatform.org/content/argentina> adresinden alındı

The World Bank. (2017). 8 8, 2017 tarihinde Business Reforms in Argentina:

<http://www.doingbusiness.org/reforms/overview/economy/Argentina> adresinden alındı

The World Bank. (2017). *Business Reforms in Turkey*. 8 8, 2017 tarihinde

<http://www.doingbusiness.org/reforms/overview/economy/turkey> adresinden alındı

The World Fact Book. (2017, 8 3). CIA.

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ar.html>

adresinden alındı

Top, S. (2006). *Girişimcilik Keşif Süreci*. İstanbul: Beta Yayınları.

Tuncel, C. O. (2011). İnovasyon Sistemleri ve Ekonomik Gelişme: Bursa Bölgesi

İmalat Sanayinde inovasyon Süreçleri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Doktora*

Tezi. Bursa: T.C. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat

Anabilim Dalı.

TÜBİTAK. (2004). *Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları 2003-2023 Strateji*

Belgesi. <http://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/icerik-vizyon-2023>

adresinden alındı

TÜİK. (2017). *Araştırma Geliştirme Faaliyetleri İstatistikleri*. 1 18, 2017 tarihinde

www.tuik.gov.tr adresinden alındı

Türkay, M. (2009). *Sermaye Birikimi, Kalkınma, Azgelişmişlik Türkiye ve Dünya*

Üzerine Notlar. İstanbul: SAV Yayınları.

Uzkurt, C. (2010). *İnovasyon Yönetimi: İnovasyon Nedir, Nasıl Yapılır ve Nasıl*

Pazarlanır? Ankara: Ankara Sanayi Odası .

Wan, D., Ong, C. H., & Lee, F. (2005). Determinant of Firm Innovation In

Singapore. *Technovation*(25), s. 261-268.

Yapar, İ. (2015, Haziran). Kobilerde İnovasyon ve İnovasyonun Önemi: Kayseri İli

Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Niğde: T.C. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı.

IPEK ÇOLAK ÖZ GECMİS

Eğitim ve kariyer hayatım boyunca oluşturduğum birikimleri kullanarak farklı kolejlerde mesleğimi icra etmekteyim.

2012 yılında Kocaeli Üniversitesi Fen ve Teknoloji öğretmenliği Bölümü'nden mezun olduktan sonra 1 yıl boyunca Amerika'da AU PAIR olarak çalışıp ,SADDLEBACK COLLEGE VE BCC de ESL class derslerini alarak Türkiye'de başladığım lisan eğitimime Amerika'da devam ettim. Daha sonra 3 yıl boyunca uzmanı öğretici olarak görev aldım. 2013-2014 Sevinç dershanesine , 2014-2016 Doğa Okullarında ,2016-2017 yıllarında Bahçesehir Okullarında Fen bilgisi öğretmeni olarak çalıştım. Farklı sektörlerde de birçok birikimime sahibim . İELTS Genel score 6 puan .2015-2027 Maltepe Üniversitesi İşletme tezli yüksek lisans bölümünü tamamladım.Özellikle problem çözme, kriz yönetimi ve uzun vadeli düşünme yeteneklerimin ve insan ilişkilerinde empati ile yaklaşımımın çalışma hayatımda başarıyı getirdiğini düşünüyorum.

Saygılarımla

Ipek Colak